

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ НА

ТЕМУ:

«Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти»

15 травня 2023 року

УДК 657

Рекомендовано до друку

кафедрою обліку, аналізу і контролю факультету управління фінансами та бізнесу Львівського національного університету імені Івана Франка.

Протокол № 15 від 19 червня 2023 року

Відповідальний за випуск: в.о. завідувача кафедри обліку, аналізу і

Контролю к.е.н., професор Є.М. Романів

Упорядник: к.е.н., доцент кафедри обліку, аналізу контролю С.М. Гончарук

У збірнику опубліковані тези виступів і доповіді викладачів та студентів за результатами проведення круглого столу «Обліково-аналітичне забезпечення суб'єктів господарювання :національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти»(м. Львів, 15 травня 2023 р

Усі доповіді відзначаються актуальністю: їх проблематика обумовлена умовами сьогодення, а також містить бачення авторів щодо проблем і перспектив розвитку обліку, аналізу і контролю під час воєнного стану і у післявоєнний період в Україні.

Матеріали Збірника публікуються вперше.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за точність і достовірність поданої інформації.

© Автори робіт, 2023

© Львівський національний університет імені Івана Франка, 2023

ЗМІСТ

Романів Є.М., Гончарук С.М.

ГАРМОНІЗАЦІЯ АУДИТУ У ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ.....3

Петришин Л.П.,

РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА.....10

Приймак С.В., Щербатюк М.М.,

МОДЕРНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА.....14

Шевців Л.Ю

РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ В ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА19

Шот А.П.

ФОРМАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....23.

Бегай В.В.,

КАЛЬКУЛЮВАННЯ ВИТРАТ НА ОСНОВІ ДІЯЛЬНОСТІ (АВС).....27

Білецький В.А.

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ НОВІТНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....32

Бойко О.О.

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....36

Бойко О.О.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСНОВНИХ РИЗИКОВИХ СТАТЕЙ У ПОДАТКОВІЙ ДЕКЛАРАЦІЇ ТА ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....40

Головач Ю.М.

ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	45
<i>Данилюк І. С.</i>	
РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ.....	51
<i>Діхтярук Д. С.</i>	
СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	56
<i>Зелінський Є.Д.</i>	
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ.....	61
<i>Козуч І. В.</i>	
ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ : ОБЛІК, АУДИТ І ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	65
<i>Коренга А.В.</i>	
ОБҐРУНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ОСНОВІ РЕЗУЛЬТАТІВ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	71
<i>Коренга А. В.</i>	
ОПЛАТА ПРАЦІ І ОРГАНІЗАЦІЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	74
<i>Кравець М.Б.</i>	
ПРОБЛЕМАТИКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	78
<i>Крохмальний В. В.</i>	
ОБЛІК КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	83
<i>Трик М. І.</i>	
ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА БАНКІВ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.	88

Федорчук Х.С.

*МЕТОДИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ.....91*

Романів Є.М.

к.е.н., професор кафедри обліку, аналізу і контролю

Гончарук С.М.

к.е.н., доцент кафедри обліку, аналізу і контролю

ГАРМОНІЗАЦІЯ АУДИТУ У ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ

Гармонізація аудиту у державному секторі нерозривно пов'язана із контролем за використанням державних ресурсів.

Сучасною актуальною є проблема підвищення якості управління та використання державних ресурсів. Від того, як законно, ефективно та прозоро здійснюється управління і використання наявних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів органами державної влади, державними фондами і суб'єктами господарювання державного сектору економіки та якості організації й здійснення контролю за цим процесом відповідними державними інституціями, значною мірою залежить фінансова стабільність та безпека країни, ефективність державної політики, рівень якості життя населення і досягнення стратегічних цілей держави. Тому розбудова ефективної системи державного фінансового аудиту на центральному, регіональному та місцевому рівнях як частини загальної системи управління державними фінансами загалом та системи державного фінансового контролю зокрема є одним із пріоритетів реформ у країні.

Стаття 98 Конституції України встановлює, що контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного бюджету та їх використанням здійснює Рахункова палата. Ці повноваження узгоджуються із стандартами Міжнародної організації вищих органів контролю державних фінансів (INTOSAI), якими зокрема передбачено, що вищий орган контролю державних фінансів повинен мати повноваження

щодо максимально широкого контролю за надходженням податків та з цією метою мати доступ до податкових декларацій та документів.

INTOSAI є міжнародною організацією вищих контрольних органів, що діє під егідою Організації Об'єднаних Націй або її спеціалізованих агенцій та відіграє головну роль в аудиті державних фінансів та в розвитку прозорих фінансових систем і підзвітності урядів і була заснована у 1953 році.

INTOSAI дає аудиторам усього світу можливість обміну інформацією, що становить спільний інтерес, інформацією щодо сучасних напрацювань у сфері аудиту та застосування професійних стандартів і кращих методологій.

Шляхом проведення кожні три роки конгресів, зустрічей комітетів та інших заходів INTOSAI розглядає основні питання, що постають перед вищими контролюючими органами, та допомагає організаціям-членам розробляти новітні методи вирішення спільних проблем.

У 1977 р. INTOSAI прийняла Лімську декларацію [1] про принципи здійснення аудиту, що містить основні філософські та концептуальні підходи, визначає цінності демократичності та незалежності. Як міжнародно визнаний лідер аудиту державного сектору, INTOSAI видає міжнародні керівні принципи управління фінансами, розробляє методології, забезпечує навчання та обмін інформацією між членами.

Таким чином розбудова дієвої та ефективної системи фінансового контролю в державному секторі, яка базувалася б на основоположних принципах та кращих практиках ЄС, є вкрай важливим кроком у процесі впровадження реформи управління державними фінансами. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Законом України № 1678-VII від 16.09.2014, визначила напрями співробітництва в галузі управління

державними фінансами. Зокрема: – у галузі зовнішнього аудиту – імплементація стандартів і методик Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), а також обмін найкращими практиками ЄС у сфері зовнішнього контролю та аудиту державних фінансів; – у галузі державного внутрішнього фінансового контролю – подальший розвиток системи державного внутрішнього фінансового контролю шляхом гармонізації з міжнародними стандартами (Інститут внутрішніх аудиторів (ІА), Міжнародна федерація бухгалтерів (ІФАС), INTOSAI) та методологіями, а також найкращою практикою ЄС щодо внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в державних органах. На виконання Угоди розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474 (в редакції від 18 грудня 2018 р. № 1102-р) було схвалено Стратегію реформування державного управління України на період до 2021 року [2]. Концепцію реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 310-р) [3], в якій було акцентовано зосередити увагу на здійсненні ефективного контролю за управлінням та використанням державних (місцевих) ресурсів на центральному, регіональному і місцевому рівні відповідними державними органами, що здійснюють такий контроль, та ідентифікувати проблеми законодавчого і організаційно-управлінського характеру у зазначеній сфері. Стратегія визначала такі напрями реформування: управління державними фінансами (адміністрування податків, підготовка та виконання державного бюджету, система державних закупівель, внутрішній аудит, облік та звітність, зовнішній аудит). Розвиток органів Державної аудиторської служби України та Рахункової палати є важливим та одним із пріоритетних завдань країни в умовах євроінтеграції. Тому значної уваги потребують питання налагодження плідної та конструктивної співпраці між ними, зокрема щодо планування та

проведення контрольних заходів, модернізації їх методологічного та нормативно-правового забезпечення, розробка правових механізмів здійснення громадського контролю за використанням бюджетних (державних та місцевих) коштів та його здійснення.

7 травня 2022 року була прийнята Постанова № 561 Деякі питання здійснення державного фінансового контролю в умовах воєнного стану [4].

Відповідно до статті 12¹ Закону України «Про правовий режим воєнного стану», статей 2 та 5 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [5], Указу Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» [6], з метою забезпечення державного фінансового контролю за використанням державних ресурсів у воєнний час Кабінет Міністрів України постановив, що:

- Державна аудиторська служба та її міжрегіональні територіальні органи здійснюють заходи державного фінансового контролю з урахуванням воєнного стану;
- до тривалості заходів державного фінансового контролю (інспектування, державного фінансового аудиту, перевірки закупівель) та інших строків, визначених порядками проведення цих заходів державного фінансового контролю, не включається строк, протягом якого такий захід (організація проведення, оформлення, реалізація) не здійснювався у зв'язку з обставинами, обумовленими воєнним станом;
- надання документів під час заходів державного фінансового контролю, зустрічних звірок, збору інформації та документування процесу державного фінансового контролю, реалізація матеріалів за його результатами здійснюються в паперовій та/або електронній формі.

Список літератури

- 1.Лімська декларація керівних принципів контролю : Декларація, Міжнародний документ від 01.01.1977 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/604_001
- 2.Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року. // Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24. 06. 2016 р. № 474 (в редакції від 18. 12. 2018 р. № 1102-р).
- 3.Концепція реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року. // Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10. 05.2018 р. № 310-р.
- 4.Деякі питання здійснення державного фінансового контролю в умовах воєнного стану // Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05 2022 р. № 561.
- 5.Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993р. № 2939-ХІІ.
- 6.Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02. 2022 р. № 64.

- *Петришин Л.П., д.е.н., доцент*

- *кафедри обліку, аналізу і контролю*

-

- РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Світ вступив в нову епоху, в якій вплив цифрових технологій дедалі більше відчувається в усіх секторах економіки. Відбувається зміна класичних бізнес-моделей, аналогові процеси та операції перетікають в Інтернет, з'являється можливість формувати персональні пропозиції для кожного окремого клієнта. Автоматизація та роботизація мінімізують

потреби в людському ресурсі, стрімко підвищуються ефективність і продуктивність праці. [4].

Сьогодні стратегічним викликом та одночасною можливістю для бізнесу стає всеохоплюючий процес цифровізації, який виступає одним із головних чинників зростання світової економіки, оскільки завдяки їй не тільки підвищується продуктивність праці (пряма перевага), а й відбувається економія часу, створюються новий попит на нові товари і послуги, нова якість та цінність (непряма перевага) тощо[3, с. 174].

Розвиток бухгалтерського обліку в умовах цифрової трансформації суспільства передбачає впровадження сучасних цифрових технологій та засобів автоматизації. Основний прояв використання цифрових технологій в бухгалтерському обліку стосується скорочення витрат часу на збір та обробку інформації [1].

Одним з головних трендів в цифровій трансформації бухгалтерського обліку є використання хмарних технологій. Технології «хмарних» обчислень покликані вирішувати наступні завдання у контексті операцій з бухгалтерською звітністю: забезпечення можливості роботи з файлами на кількох пристроях: їх редагування без перенесення з одного пристрою на інший, без необхідності піклуватися про сумісність програмного забезпечення; забезпечення можливості групової роботи з файлами; вирішення проблеми обмеженого об'єму жорсткого диска комп'ютера або флешкарти та технічних обмежень пристроїв для здійснення відповідних обчислень; питання використання ліцензованого програмного забезпечення[2, с. 42].

Таким чином, хмарні технології дають можливість зберігати бухгалтерську інформацію на серверах в інтернеті та забезпечують доступ до неї з будь-якого пристрою з підключенням до мережі Інтернет.

Іншим важливим напрямом є використання штучного інтелекту (AI) та машинного навчання (ML) для підвищення автоматизації та точності

бухгалтерського обліку. Наприклад, застосування AI може допомогти в автоматичному визначенні категорій витрат та генерації звітності на основі вхідних даних.

Крім того, розвиток обліку в умовах цифровізації передбачає активне впровадження електронного документообігу та електронного підпису. Це дає можливість забезпечити швидку та безпечну передачу даних, зменшити витрати на друк та зберігання паперових документів.

Варто зазначити, що ринок програмних продуктів пропонує досить широкий вибір сервісів електронного документообігу. Але при виборі певного сервісу для підприємства слід звернути особливу увагу на його індивідуальні потреби та можливості, і напевно найголовніше врахувати критерії вибору:

- – мету та напрямки впровадження системи електронного документообігу;
- – структуру і масштаби господарської діяльності підприємства;
- – рівень підготовки та наявність власних (чи залучених) ресурсів [5, с. 131].

Необхідно також дбати про інформаційну безпеку бухгалтерської інформації та запобігати можливості її несанкціонованого доступу. Це можна здійснювати шляхом застосування сучасних технологій криптографії, захисту мереж та баз даних, а також забезпечення надійної авторизації та аутентифікації користувачів.

Ще одним, однозначно вагомим аспектом розвитку бухгалтерського обліку в умовах цифрової трансформації є розвиток інтернет-банкінгу та електронних платіжних систем, що дозволяє забезпечити швидку та зручну оплату, а також зменшити ризик помилок при внесенні платежів. Якщо раніше бухгалтерія займалася переважно ручним веденням документації та звітності, то в сучасних умовах збільшується роль аналізу та інтерпретації

отриманої інформації. Бухгалтер повинен мати розуміння не лише фінансових показників, але і бізнес-процесів, що відбуваються в компанії.

Цифровізація дозволяє застосовувати інклюзивний підхід до складання звітності, що, безумовно, є позитивним для організації, оскільки таким чином суб'єкт господарювання зможе розвивати як фінансову діяльність шляхом залучення інвестицій, так і підвищувати рівень інтелектуального капіталу шляхом формування довіри у співробітників та росту їх мотивації до підвищення якісних показників діяльності компанії.

Отже, цифровізація бухгалтерського обліку в Україні відбувається досить швидко, але все ще існує багато компаній, які використовують застарілі технології та методи ведення обліку. Тому, з одного боку, цифрова трансформація є важливим кроком у розвитку бухгалтерської справи в Україні, а з іншого - вона вимагає більшої уваги та інвестицій у сучасні технології та професійний розвиток фахівців.

- Список літератури:

1. Бардаш С. В., Грабчук І. Л. Цифрові технології в сфері бухгалтерського обліку: основні можливості та ризики. Ефективна економіка. 2021. № 9. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9301> (дата звернення: 10.05.2023). DOI: 10.32702/2307-2105-2021.9.18
2. Любимов, М.О, Кулик, В.А. Можливості, загрози та перспективи використання «хмарних» технологій в бухгалтерському обліку. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2019. (2 (93)). С. 40-46.
3. Шевчук, І. Б., Депутат, Б. Я., Тарасенко, О. Є. Цифровізація та її вплив на економіку України: переваги, виклики, загрози й ризики. Науковий журнал «Причорноморські економічні студії». 2019. (2). С. 173-177.

4. Україна 2030Е-країна з розвинутою цифровою економікою . – URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoju.html#6-2-10> (дата звернення: 10.05.2023).

5. Ясінська, А. Проблеми та перспективи електронного документообігу в умовах цифрової трансформації. Молодий вчений. 2022. 11 (111), С. 128-134.

Приймак С.В., к.е.н., доцент

Щербатюк М.М.,

здобувач освітнього ступеня «магістр»

Львівського національного університету імені Івана Франка

***МОДЕРНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ
ЗВІТНОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНСЬКА
ПРАКТИКА***

Фінансова звітність за міжнародними стандартами – це така звітність, яка має на меті задовольнити потреби користувачів, які не можуть вимагати від суб’єкта господарювання скласти звітність згідно з їхніми інформаційними потребами [1].

Її метою є надання інформації про фінансовий стан, фінансові результати діяльності та грошові потоки суб’єкта господарювання, яка є корисною для широкого кола користувачів при прийнятті ними економічних рішень.

Інтенсифікація міжнародних економічних відносин зумовила необхідність введення обліку за певними моделями між країнами-учасницями. Виділяють такі моделі обліку як: англо-саксонська, континентальна, південно-американська (табл.1).

Таблиця 1

Характеристика основних світових моделей обліку

Назва моделі	Англо - саксонська	Континентальна	Південно - американська
Характеристика моделі	Відсутність уніфікованого плану рахунків, облікових реєстрів, форм звітності.	Облікові реєстри регламентуються законодавчо.	Облікові стандарти регламентуються законодавчо, методи обліку – уніфіковані. Відбувається коригування облікових даних на темпи інфляції.
Призначення обліку і звітності	Орієнтація обліку на інформаційні запити інвесторів і кредиторів.	Облікова практика орієнтується на задоволення потреб/запитів уряду. Фінансові звіти спрямовані на задоволення потреб банків.	Облік орієнтований на потреби державних органів. Фінансові звіти спрямовані на задоволення потреб/запитів державних органів.
Стан економіки	Стабільна політична система, розвинута економіка	Стабільна політична система, розвинута економіка.	Нестабільна політична система, нерозвинута економіка.
Країни, що використовують модель	Австралія, Великобританія, Ізраїль, Індія, Ірландія, Іспанія, Канада, Кіпр, Мексика, Нідерланди	Австрія, Бельгія, Греція, Єгипет, Італія, Норвегія, Португалія, Франція, Німеччина, Швейцарія, Швеція, Японія	Аргентина, Еквадор, Перу, Бразилія, Чилі.

Джерело [2]

Повний комплект фінансової звітності включає:

- звіт про фінансовий стан на кінець періоду;
- звіт про сукупні доходи за період;
- звіт про зміни у власному капіталі за період;
- звіт про рух грошових коштів за період;
- примітки, що містять стислий виклад суттєвих облікових політик та інші пояснення;
- звіт про фінансовий стан на початок найбільш давнього порівняльного періоду, коли суб'єкт господарювання застосовує облікову політику ретроспективно або здійснює ретроспективний перерахунок статей своєї фінансової звітності.

Окремо від фінансової звітності, значна кількість суб'єктів господарювання подає фінансовий огляд, складений управлінським персоналом, з описом і поясненням основних характеристик фінансових результатів діяльності та фінансового стану суб'єкта господарювання, а також основних невизначеностей, які пов'язані з ним. Такий звіт може містити огляд:

а) основних чинників і впливів, які визначають фінансові результати діяльності, у тому числі змін у середовищі, у якому діє суб'єкт господарювання, реакції суб'єкта господарювання на ці зміни та їхній вплив, опис політики суб'єкта господарювання щодо інвестицій для збереження та покращання фінансових результатів діяльності, включаючи політику щодо дивідендів;

б) джерел фінансування суб'єкта господарювання та запланованого співвідношення його зобов'язань та власного капіталу;

в) ресурсів суб'єкта господарювання, не визнаних у звіті про фінансовий стан відповідно до МСФЗ.

Окремо від фінансової звітності, багато суб'єктів господарювання подають висновки та інші документи (наприклад, екологічні звіти та звіти про додану вартість), особливо в тих галузях, де суттєвими є екологічні чинники і де робітники вважаються важливою групою користувачів. Звіти та інші документи, подані поза межами фінансової звітності, не входять до сфери застосування МСФЗ [3].

Міжнародні стандарти не визначають форми звітів, вони наводять лише орієнтовний перелік інформації, яку звіти повинні містити. Тобто, для того щоб скласти фінансову звітність за міжнародними стандартами бухгалтеру необхідно не просто ввести визначену наперед інформацію у визначені стрічки звітності, необхідно вміти аналітично мислити, мати достатні навички щоб скласти форми звітності самостійно, причому

відобразити всі необхідні показники максимально правильно і зрозуміло для користувачів.

Перевагами міжнародних стандартів та фінансової звітності є: інформативність; можливість здійснення аналізу наслідків прийнятих рішень і прогнозу розвитку підприємства; показники звітності роблять діяльність підприємства прозорою; фінансова звітність містить не тільки кількісні показники діяльності а й якісні.

Небажання використовувати МСФЗ можна пояснити і необхідністю зробити фінансову сторону діяльності підприємства прозорою, щоб гарантувати безпеку інвесторам і клієнтам. Українські підприємства неохоче ілюструють дану сторону своєї діяльності, намагаючись приховати якнайбільше інформації від сторонніх очей. Зокрема, дослідницькі групи, які аналізують певні сторони діяльності вітчизняних підприємств наголошують на тому, що на сьогоднішній день обліковці ігнорують навіть фундаментальні вимоги національних стандартів. Таким чином, якість звітності вітчизняного корпоративного сектора залишається в незадовільному стані. Дослідження Центру Лібермана довели, що середня оцінка якості звітів українських акціонерних товариств, за п'ятибальною шкалою – два [4]. Проекти зовнішньої оцінки бізнесу продемонстрували, що балансова вартість українських підприємств сильно завищена, порівняно з їх реальною ціною. У цьому полягає відмінність нашої країни від розвинених, де оцінка вартості підприємств, зазвичай, набагато нижча від ринкової вартості.

Українські бухгалтери часто не дотримуються національних стандартів щодо нарахування резервів і забезпечень, проведення уцінок активів, дисконтування заборгованості, розрахунку відстроченого податку на прибуток. Це зумовлює оптимістичніші дані звітності підприємств, ніж є насправді. Крім того, примітки до звітів не містять обов'язкової інформації.

Як вважає консультант з питань міжнародних і українських стандартів обліку І. Чалий, Україні потрібно навести порядок в національному бухгалтерському обліку, а потім змінювати орієнтацію на міжнародні стандарти обліку. При цьому, на його думку, країна має рухатись двома шляхами:

1. Міністерству фінансів України необхідно оновити базу стандартизації;
2. Державні комісії з цінних паперів та фондового ринку повинні зайнятись підвищенням якості звітів та аудиторських висновків [4].

Необхідною умовою є застосування жорстких штрафних санкцій до звітності, яка містить в собі викривлення. Існує потреба в підвищенні контролю аудиторською палатою України за звітами і висновками, які подають аудиторські компанії.

Перехід України на міжнародні стандарти безперечно принесе вагому користь у розвитку економічних відносин іноземних держав з нашою. Україна поступово переходить на міжнародні стандарти обліку, які забезпечать використання універсальних принципів обліку європейських країн. У результаті переходу отримаємо такі переваги: зрозумілість, порівнянність, прозорість, надійність звітності; можливість залучення іноземних інвестицій; участь в міжнародних тренінгах. Ці переваги можна отримати лише у разі повного переходу країни на міжнародні стандарти обліку. Негативним моментом введення МСФЗ в українську практику є певні суперечності внутрішнього законодавства країни з міжнародними стандартами, непідготовленість практичних працівників-обліковців до цього процесу.

Список літератури:

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» :

наказ МФУ від 07.02.2013 № 73 / URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/z0336-13>

2. Лучко М. Р., Бенько І. Д. Бухгалтерський облік в зарубіжних країнах : навч. посіб. 2016. 370 с.

3. Галак К. Узагальнення інформації про витрати соціально-орієнтованої діяльності у звітності суб'єкта господарювання / *Міжнародний науковий журнал*. Випуск 1-2. 2018 / URL:

<http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/33780/1/%D0%93%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BA.pdf>

4. Чалий І. МСФО-ПКУ: Парадокси [Електронний ресурс] / URL:
<http://www.buhgalter911.com>.

*Шевців Л.Ю. к.е.н., доцент
кафедри обліку, аналізу і контролю*

РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ В ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА

Процеси глобалізації, цифровізації вважають головними факторами зростання світової економіки, які впливають на якість і управління бізнесом. Як основа ефективного прийняття рішень, управлінський облік – сприяє обранню й аналізу найбільш релевантної інформації задля генерування і збереження вартості організацій. Керівник компанії хоче знати, який товар найкраще продається, у скільки обходяться витрати на його виробництво, який дохід буде від продажу цієї продукції. Звичайно на підприємстві ведеться бухгалтерський облік і звітність для податкової служби, банку і т.д. Зростання попиту на корисну інформацію вплинуло на розвиток управлінського обліку і звітності. Проте ефективно управління підприємством у динамічному середовищі потребує якісної обліково-інформаційної системи підприємства для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі даних управлінської звітності.

Управлінська звітність як система обліково-аналітичної інформації може бути представлена у вигляді сукупності облікових і розрахункових показників, сформована відповідно до внутрішньої регламентації підприємства та інформаційних запитів користувачів, має відповідати наступним принципам: системного підходу; періодичності; рівноваги; кількісної оцінки; вартості грошей в часі; обачності; контролю; використання професійного судження.

Мета формування управлінської звітності – забезпечення потреб внутрішніх користувачів інформацією:

1) про фактичну ефективність діяльності та її окремих структурних підрозділів (сегментів);

2) для прийняття оперативних управлінських рішень щодо діяльності підприємства загалом та її окремих структурних підрозділів (сегментів);

3) для прийняття стратегічних (перспективних) рішень, тобто планування діяльності підприємства та її окремих структурних підрозділів (сегментів);

4) оперативний контроль усіх елементів фінансово-господарської діяльності та окремих структурних підрозділів (сегментів), визначення поточних проблем, внесення у них змін для майбутньої діяльності.

Необхідним є детальне вивчення завдань менеджерами на різних рівнях управління, виявлення інформаційних потреб, які залежать від повноважень щодо прийняття конкретних управлінських рішень. Лише інформація, створена у фінансовому, управлінському, податковому й інших системах обліку певного підприємства буде інформаційною базою управлінської звітності. Завдання внутрішньої управлінської звітності щодо практики роботи вітчизняних підприємств залежить від структури рішень, що потребують інформаційної підтримки, подано на рис.1:

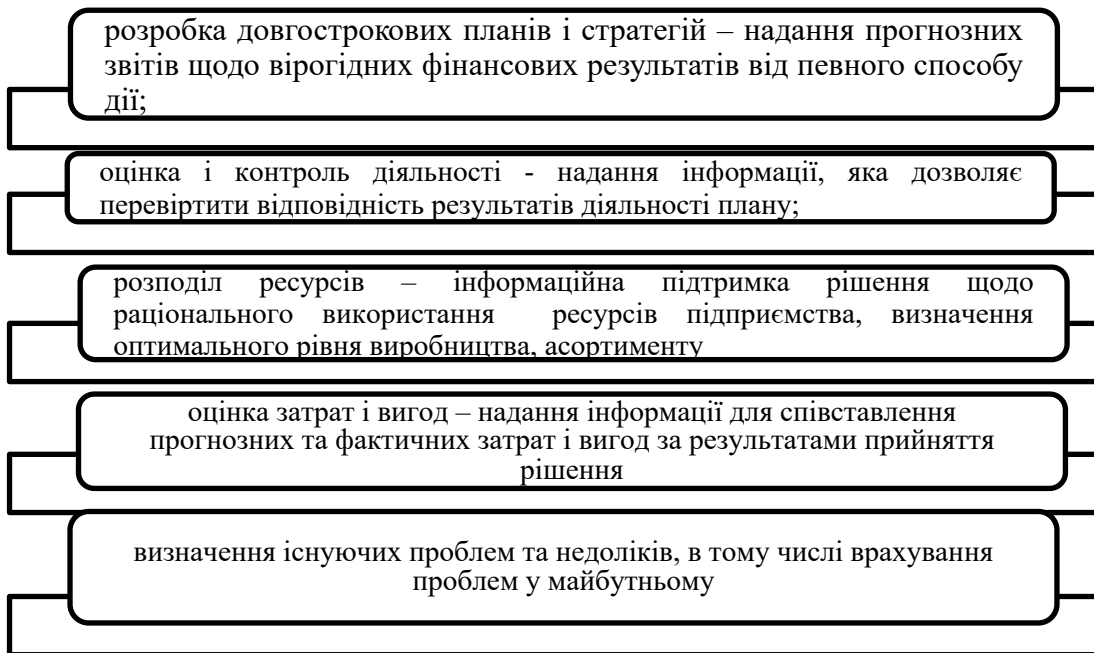

Рис.1. Завдання управлінської звітності

Показники управлінської звітності задовольняють інформаційні потреби менеджменту підприємства, уможливають контроль за витратами і результатами діяльності на різних рівнях управління, ухвалення та оцінювання виконання управлінських рішень.

Рис.2. Інформаційна база для формування бухгалтерської управлінської звітності [1]

Основним фактором, який визначає різноманітні параметри звітності, є потреби користувачів інформації, а основою для складання

управлінської звітності є первинні та зведені облікові документи, облікова політика підприємства та інші документи які відображені на рис.2.

Ведення управлінської звітності в обліково-інформаційній системі підприємства може здійснюватися на основі [1]:

- документованої, систематизованої інформації про об'єкти і суб'єкти управлінського обліку;

- інформації різновидів бухгалтерського обліку: теорії бухгалтерського обліку; бухгалтерського фінансового обліку; управлінського обліку (узагальнює планову, нормативну, аналітичну інформацію); податкового обліку; бюджетного обліку (державні підприємства).

Застосування принципів формування управлінської звітності для різних користувачів має важливе значення для цілей управління підприємством, які законодавство не регулюють організацію та ведення управлінського обліку на підприємстві і не встановлюють стандартної форми внутрішньої звітності, є індивідуальними для кожного суб'єкта господарювання, враховуючи галузь і специфіку його діяльності. Зокрема, обов'язкової кількісної оцінки (при складанні звітності використовуються кількісні та якісні, фінансові та нефінансові показники, які відображають цілі підприємства, деталізують їх за окремими процесами та використовують для оцінки результатів діяльності підприємства); оптимальність (звіт не повинен містити зайву інформацію, яка заважає сприймати основну); релевантність (звіт повинен бути корисним для прийняття управлінських рішень на основі релевантної інформації); зрозумілість (інформація має бути представлена в зрозумілій та простій для сприйняття формі: табличній чи графічній); оперативність (звіт повинен формуватися в прийнятні терміни, що забезпечить релевантність прийнятих рішень) та інші [2].

Тому, управлінська звітність може використовуватись для: оцінки фактичного виконання запланованих показників діяльності; продуктивності роботи окремих центрів відповідальності; підготовки інформаційних масивів, необхідних для прийняття управлінських рішень; налагодження комунікативних зв'язків у межах підприємства. Запорукою функціонування системи управлінської звітності є її раціональна організація, яку пропонують здійснювати за напрямками: організація праці облікового апарату; організація процесу складання і подання управлінської звітності.

Отже, роль управлінської звітності в обліково-інформаційній системі підприємства базується на принципах управлінського обліку та інформації, створеній у фінансовому, управлінському, податковому й інших системах обліку певного підприємства, залежить від структури рішень, що потребують інформаційної підтримки і спрямовані на підвищення ефективності діяльності.

Список літератури:

1. Фоміна О.В. Управлінська звітність у системі обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства. Вісник ОНУ імені І.І. Мечнікова. 2016. Т.21. Вип. 6 (48). С.201-205.
2. Романчук А.Л. Принципи формування внутрішньої звітності на підприємствах промисловості будівельних матеріалів / А.Л. Романчук // <http://www.rusnauka.com>

Шот А.П., к.е.н., доцент

кафедри обліку, аналізу і контролю

***ФОРМАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ***

З початком повномасштабної збройної агресії росії та запровадження в Україні воєнного стану змінився встановлений порядок ведення

діяльності багатьма підприємствами. В перші днів війни уся увага була зосереджена на захисті української державності. Проте, однією із ключових умов функціонування держави та забезпечення її обороноздатності, є успішна робота економіки країни. У зв'язку з цим, Уряд країни доклад максимум зусиль для відновлення діяльності суб'єктів господарювання. Проте нові умови зовнішнього середовища вимагали від уряду країни розробки нових правил ведення бізнесу, і як наслідок, адаптованого під ці умови, порядку ведення бухгалтерського обліку, що безумовно вплинуло на розробку нових облікових підходів, внесення змін в облікову політику підприємства в умовах воєнного стану.

Облікова політика - це сукупність принципів, методів та процедур, що використовуються підприємством для ведення бухобліку, складання та подання фінансової звітності [1].

Якщо на підприємстві один керівник – директор – і згідно зі Статутом на нього покладено обов'язок визначати облікову політику, обрання облікової політики оформляється наказом директора.

Якщо обов'язок обрання облікової політики покладено на засновників, облікову політику визначають загальні збори засновників, що оформляється протоколом.

В обліковій політиці описують методи оцінки лише тих активів та зобов'язань, які є у підприємства. Якщо немає в обліку якоїсь категорії активів чи зобов'язань (наприклад, біологічних активів), то і описувати підходи до їх обліку в обліковій політиці немає потреби.

Є декілька категорій облікових рішень: альтернативні (коли підприємство обирає підхід до обліку), безальтернативні та самостійні (коли підприємство самостійно щось розробляє).

Бухгалтерське законодавство досить часто передбачає декілька варіантів методів оцінки, обліку та процедур. Наприклад, НПСБО 7 [2] передбачено декілька методів нарахування амортизації основних засобів.

В обліковій політиці необхідно закріпити обраний підприємством варіант обліку з альтернативних варіантів, передбачених НПСБО. Отже, обліковій політиці фіксують ті принципи оцінки та методи обліку, які передбачають декілька варіантів на вибір підприємства або щодо яких існує невизначеність, а ті, що є безальтернативними, переписувати немає потреби.

Облікова політика має бути розроблена в усіх підприємств незалежно від їх розмірів і видів діяльності, форми й організації бухгалтерського обліку. Якщо на підприємстві її немає, то достовірність фінансової звітності підприємства буде поставлена під сумнів. Крім того, для платників податку на прибуток без облікової політики буде складно доводити правомірність відображення доходів і витрат, якщо НПСБО передбачають декілька варіантів дій. І податкові працівники цим безперечно скористаються. Адже для податкових органів треба аргументувати всі обрані облікові підходи та застосовані оцінки. Тому, в рамках податкової перевірки першим, про що запитують – це облікову політику.

Однією з поширених помилок платників, якою користуються податківці, є те, що фактичний облік на підприємстві не відповідає тим положенням, які закріплені в обліковій політиці. Податківці в першу чергу шукають неоднозначні формулювання в обліковій політиці. Так, під час розробки облікової політики треба звертати увагу, щоб її положення були максимально однозначними. Інакше під час перевірки ДПС може прочитати окремі норми по-своєму, що надалі може зіграти проти підприємства.

Воєнний стан і активні бойові дії на території України мали негативний вплив на господарську діяльність підприємств. З'явилися нові операції та виникли нові ризики ведення діяльності.

Виникає необхідність змін в обліковій політиці для формалізації методів, що використовує підприємство для обліку таких воєнних подій та операцій, а належна формалізація облікових методів знижує ризики податкових нарахувань та штрафів.

У табл. 1 наведені найбільш поширені події та операції, які потребують розробки нових облікових підходів або внесення змін в облікову політику підприємства в умовах воєнного стану.

Таблиця 1

Основні найбільш поширені причини внесення змін в облікову політику підприємства в умовах воєнного стану

Події та операції 1	Облікові підходи 2
Неможливість продовження діяльності або її суттєве обмеження (Going Concern Issue) внаслідок розташування активів на територіях з активними бойовими діями	Розкриття в фінансовій звітності обмежень в безперервній діяльності. Облік та документальне оформлення вимушеної консервації активів; забезпечення гарантійних зобов'язань у разі неможливості виконання зобов'язань перед клієнтами в умовах воєнного стану.
Релокація підприємства на безпечні території	Методика обліку змін в управлінській структурі, виробництві та бізнес-процесах. Облік витрат на релокацію, організацію виробництва на новому місці, тощо
Ризик дефолту контрагентів. Законодавчі обмеження на розрахунки з контрагентами з росії та білорусі.	Методологія розрахунку резерву під очікувані кредитні збитки (резерву сумнівних боргів). Облік розрахунків з контрагентами з росії та білорусі. Курсові різниці.
Знищення, втрата, знецінення та пошкодження активів унаслідок ворожих дій, обстрілів, інших несприятливих обставин	Формалізація облікових підходів щодо втрат та знецінення активів, що були знищені/пошкоджені внаслідок війни. Проведення інвентаризації в умовах воєнного стану, фіксація втрат або пошкодження активів та їх документальне оформлення.
Визначення теперішньої (дисконтованої) вартості кредитів, орендного зобов'язання, інших фінансових інструментів	«Згорання» кредитування в Україні призводить до необхідності застосування альтернативних ринкових ставок дисконтування слід належним чином формалізувати в Обліковій політиці.
Надання допомоги на оборону	Облік та документальне оформлення збору коштів / безкоштовної передачі товарів та коштів; реалізації товарів із відрахуванням частини виручки на потреби оборони.
Ускладнення з отриманням оригіналів первинних документів від контрагентів	Формалізація застосування електронного документообігу. Визначення підходу до обліку та документального оформлення витрат, розрахунків, інших операцій у разі відсутності оригіналів первинних документів.
Розрахунки з працівниками в умовах воєнного стану	Формалізація облікового підходу щодо оплати за час простою, нарахування відпускних та лікарняних під час простою виробництва, надання фінансової допомоги працівникам.

Джерело: [3]

Наведений перелік подій та обставин не є виключним, і зміни до облікової політики є індивідуальними для кожного підприємства в залежності від специфіки діяльності, обліку та інших факторів. Якщо підприємство фактично застосовує нові облікові методи або процедури, їх

треба належним чином формалізувати в обліковій політиці, починаючи із першого звітного періоду їх застосування.

Отже, запровадження правового режиму воєнного стану в Україні суттєво вплинуло на діяльність підприємств та звичний порядок ведення бухгалтерського обліку. З'явилися події та операції, які потребують розробки нових облікових підходів, методів або внесення змін в облікову політику підприємства за для уникнення ризиків податкових нарахувань, штрафів та ведення бізнесу в правовому полі.

Список літератури:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
2. НПСБО 7 «Основні засоби». Наказ Мінфіну від 27.04.2000 р. № 92. URL: <https://document.vobu.ua/doc/3396>
3. Офіційний сайт KPMG в Україні. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/about.htm>.
4. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України. Наказ Мінфіну України від 27.06.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>.

Бегай В.В.,

***здобувач освітнього рівня «бакалавр» Львівського
національного університету імені Івана Франка
наук. керівник: к. е. н., доцент Шевців Л.Ю.***

КАЛЬКУЛЮВАННЯ ВИТРАТ НА ОСНОВІ ДІЯЛЬНОСТІ (АВС)

Калькулювання витрат на основі діяльності (поопераційний облік і калькулювання витрат), передбачає групування витрат за основними видами діяльності з подальшим їх розподілом між видами продукції за

критерієм необхідності окремих операцій та видів діяльності для виготовлення конкретної продукції. ABC (з англ. *Activity Based Costing*) вважають що це система обліку і аналізу витрат за функціями та видами діяльності для процесного (поопераційного) визначення і обліку витрат [1]. Прямі витрати відносять безпосередньо на собівартість об'єкта, а непрямі (накладні) розподіляють згідно з драйверами витрат видів діяльності. Цей метод дозволяє суттєво знизити рівень інформаційного акумулювання у процесі прийняття управлінських рішень, використовується близько 10% великих компаній, у тому числі в США, Великої Британії, континентальної Європи, Австралії. Тому здійснення калькулювання витрат на основі діяльності є актуальним для вітчизняних підприємств і метою дослідження.

Система ABC-калькулювання розглядає окрему операцію як основний об'єкт калькулювання. Здійснюючи калькулювання на основі діяльності (ABC-аналізу) всі операції поділяють на: операції на рівні одного виробу (зварювання, обточування); операції на рівні партії виробів (налагодження устаткування, транспортування продукції); операції на рівні окремого виду продукції (дотримання технічних умов виробництва); операції на рівні самого підприємства (управління, освітлення, опалювання) [2]. Проте ABC-метод передбачає розв'язання наступних задач:

- 1) виявлення основних видів діяльності комерційної організації;
- 2) виявлення носія витрат для кожного виду діяльності організації;
- 3) пряме віднесення і розподіл накладних витрат за «носіями затрат», що створені для кожного виду діяльності;
- 4) визначення ставки розподілу накладних витрат за кожним «носієм затрат» на основі відповідного фактора затрат.

Впровадження методу ABC-аналізу на українському підприємстві дозволить [2]:

- ✓ вести облік витрат по кожному бізнес-процесу та місці їх виникнення;
- ✓ приймати управлінські рішення по кожному бізнес процесі, виду діяльності, функцій, операцій та їх ефективності, а також здійснювати порівняння з відповідними еталонами, що дозволяє застосовувати заходи щодо їх реінжинірингу;
- ✓ кваліфікувати частину непрямих витрат зібраних по бізнес-процесам, видам діяльності, функціям та операціям, як «умовно непрямих» для обчислення собівартості конкретного виду продукції;
- ✓ забезпечити формування інформації про витрати по видам діяльності і бізнес-процесу;

Розуміння особливостей ABC-калькулювання та виявлення відмінностей від традиційної системи калькулювання, розглянемо на прикладі діяльності торговельної організації, яка має у розпорядженні три роздрібні магазини і продає широкий асортимент продуктів. Головний офіс компанії здійснює основні адміністративні функції. На центральному складі отримують товар від постачальників, а потім розподіляють його по магазинах на підставі заявок. Для оцінки ефективності роботи магазинів фірма використовує чистий прибуток. Зараз всі затрати на допоміжну діяльність (накладні затрати) розподіляються між магазинами на основі виручки від продажів. Показники виручки та прямих затрат для кожного з трьох магазинів компанії наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Виручка та прямі затрати магазинів роздрібної торгівлі

Показники, тис.грн	№1	№2	№3
Виручка від реалізації	4700	3500	1400
Собівартість реалізації	2800	2300	600
Затрати на персонал	280	245	70

Джерело: [1]

Водночас, для аналізу централізованої допоміжної діяльності та створення системи АВС-калькулювання витрат була створена консультативна комісія. У результаті аналізу були отримані відомості про клієнтів, кількість заявок від магазинів і кількість поставок, отриманих на центральному складі від кожного магазину (табл. 2).

Таблиця 2

Основні відомості про діяльність магазинів

Показники, тис.грн	№1	№2	№3
Кількість клієнтів	3400	2000	600
Кількість заявок	580	330	150
Центральний склад	-	-	-
Кількість отриманих поставок	33	56	32
Кількість партій на поставку	50	20	15

Джерело: [1]

Також в процесі аналізу була отримана інформація про централізовану допоміжну діяльність (табл. 3)

Таблиця 3

Інформація про централізовану допоміжну діяльність

Види діяльності	Драйвер затрат	Затрати тис. грн.
Обслуговування клієнтів	Кількість клієнтів	900
Отримання на складі	Кількість партій	750
Відвантаження зі складу	Кількість заявок	318
Центральна адміністрація	Виручка від реалізації	672

Джерело: [1]

Розрахуємо прибуток для кожного з магазинів, використовуючи традиційний метод (повного поглинання затрат) та АВС-калькулювання.

Зазначимо, що розрахунок прибутку здійснюється для внутрішньої звітності, тому під прибутком мається на увазі прибуток від операційної діяльності. Розрахунок прибутку за традиційною системою наведений у табл. 4.

Таблиця 4

Розрахунок прибутку для кожного магазину за традиційною системою

Показники, тис.грн	№1	№2	№3
Виручка	4700	3500	1400
Собівартість реалізації	2800	2300	600
Затрати на персонал	280	245	70
Валовий прибуток	1620	955	730
Затрати на централізоване обслуговування	1292,5	962	385
Прибуток	327,5	-7,5	345

Джерело: [1]

Ставка розподілу накладних затрат визначається відношенням накладних затрат до загальної суми виручки трьох магазинів та складає: 2640 тис. грн / 9600 тис. грн = 27,5%. Розрахунок ставок драйверів затрат за системою ABC наведено у табл. 5.

Таблиця 5

Ставки драйверів затрат за системою ABC

Види діяльності	Драйвер затрат	Накладні затрати, тис грн	Ставка драйвера затрат
Обслуговування клієнтів	Кількість клієнтів	900	$900000 / 6000 = 150$ грн на клієнта
Отримання на складі	Кількість партій	750	$750000 / 6250 = 120$ грн на партію
Відвантаження зі складу	Кількість заявок	318	$318000 / 1060 = 300$ грн на заявку
Центральна адміністрація	Виручка від реалізації	672	$672000 / 9600000 = 0,07$ грн на 1 грн виручки від реалізації

Джерело: [1]

Наступним кроком є застосування ставки драйверів затрат діяльного кожного з магазинів та визначення прибутку (табл. 6).

Таблиця 6

Розрахунок прибутку для кожного магазину за системою ABC, тис грн.

Показники, тис.грн	№1	№2	№3
Виручка	4700	3500	1400
Собівартість реалізації	2800	2300	600
Затрати на персонал	280	245	70
Валовий прибуток	1620	955	730
Обслуговування клієнтів	510	300	90
Отримання на складі	558	134	57,6
Відвантаження зі складу	174	99	45
Центральна адміністрація	329	245	98
прибуток	49	176	439,4

Джерело: [1]

Застосування системи ABC щодо діяльності торговельної організації, яка має у розпорядженні три роздрібні магазини і продає широкий асортимент продуктів, призвело до отримання різного рівня прибутку для кожного з трьох магазинів. Очевидно, що прибуток магазину №1 нижче, ніж передбачалося, і що магазини №2 та №3 отримують більший прибуток, використовуючи систему ABC, ніж при використанні методу повного поглинання витрат. Дана інформація дозволить керівництву приймати важливі управлінські рішення щодо централізованого обслуговування.

Отже, облік витрат за видами діяльності дозволяє: отримувати релевантну інформацію для коригування і більш точного розподілу витрат; виявити більш продуктивні види діяльності, які не створюють додаткової вартості; формування продуктивної стратегії; здійснення реінжинірингу бізнес-процесів.

Список літератури:

1. Ломтева І. М. Особливості застосування системи АВС-калькулювання для обліку затрат. «Modern Economics». 2020. №20. С. 253-260.
2. Шевців Л.Ю. Управлінський облік: навч. посіб. Львів : Растр-7, 2022. 642с.

Білецький В.А.

*здобувач освітнього рівня «бакалавр» Львівського
національного університету імені Івана Франка
наук. керівник: к. е. н., доцент Гончарук С.М.*

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Основні засоби відіграють важливу роль у господарській діяльності підприємства, від їх ефективного та правильного обліку і використання залежить фінансовий результат роботи компанії [1]. Облік основних засобів за допомогою новітніх інформаційних технологій значно покращує ефективність роботи бухгалтера, аналітика та управлінця на підприємстві, а запровадження на нормативному рівні електронного підпису на документах навіть відкриває можливість електронної передачі звітності до державних контролюючих органів. Важливою рисою новітніх програм для обліку є можливість формувати велику кількість звітів, розрахунків, проводити економічний, фінансовий аналіз діяльності підприємства. Вартість і витрачений час на складання зазначених форм незначні, що дає змогу повністю задовольнити інформацією різноманітного характеру управлінський персонал, скласти прогностичні розрахунки для прийняття ефективних рішень [5]. У теперішній час існує велика кількість програмних продуктів для ведення бухгалтерського обліку, які дозволяють оперативно накопичувати інформацію про наслідки господарської діяльності та використовувати її для формування, редагування і друку вихідних

документів, квартальних чи річних звітів [4, 7]. Однією з найпоширеніших програм для ведення бухгалтерського обліку в Україні є «1С:Бухгалтерія», розробка фірми «1С». Ця універсальна бухгалтерська програма використовується на багатьох підприємствах нашої країни з метою формування достовірної інформації в обліку і звітності. У програмі наявна вбудована об'єктно-орієнтована мова програмування і розвинуте інтерактивне середовище, що дає змогу змінювати типові конфігурації для своїх потреб чи навіть повністю переписувати їх [3]. Програма «1С:Бухгалтерія» побудована з урахуванням особливостей обліку в Україні, при цьому врахована можливість одночасного ведення бухгалтерського і податкового обліку, що в сучасних умовах є досить актуальним і практичним моментом [3]. Одночасне введення даних, необхідних як для податкового, так і для бухгалтерського обліку, дає можливість користувачам прослідкувати всі господарські операції і зміни в складі активів і пасивів, що відбуваються в різних ланках облікової роботи [2]

Підсистема «Облік основних засобів» використовується для управління і спостереження за основними засобами на підприємстві. Автоматизоване рішення задач з обліку основних засобів базується на створенні і веденні інформаційної бази про наявність основних засобів, сформованої на підставі інвентарної картотеки. Бухгалтер при цьому проводить документування первинної інформації, оперативне управління, контроль за наявністю і рухом основних засобів, видає на запит необхідну інформацію до друку чи на екран дисплея [2, 3]. Для основних засобів і нематеріальних активів запрограмовані такі основні операції, як: вступ, прийняття до обліку, нарахування норми амортизації, модернізація, передача, списання, інвентаризація. Можливий розподіл сум нарахованої амортизації за місяць між кількома рахунками або об'єктами аналітичного обліку. Для основних засобів, що використовуються сезонно, можливе

застосування графіків нарахування амортизації. Для малоцінних активів автоматизовані операції передачі в експлуатацію і списання з експлуатації. Для ведення обліку на підприємствах також використовується програма «Галактика», яка має широку функціональність для інформаційної підтримки задач стратегічного планування та оперативного управління.

Програма складається із модулів, що утворюють «контури», серед яких значущим для бухгалтерського обліку є контур «Бухгалтерський і податковий облік». Хоча «Галактика» має багато схожих рис з «1С:Бухгалтерією», але головна перевага полягає в тому, що охоплюється внутрішня і зовнішня діяльність підприємства, комплексніше ведеться бухгалтерський облік. При розробці системи використовувались тільки передові методології і концепції управління, а також найновіші досягнення в області інформаційних технологій [5, 7]. Система також містить модуль «Основні засоби». Отже, сучасні програми для бухгалтерського обліку виконують ряд важливих функцій для обліку основних засобів, а саме повне і своєчасне задоволення інформаційних потреб користувачів щодо руху, наявності та вибуття основних засобів, ефективно та точно нарахування зносу основних засобів, а також автоматизоване відображення господарських операцій, пов'язаних з ремонтом та поліпшенням основних засобів [6]. Саме тому до переваг, які отримує підприємство від упровадження новітніх облікових систем, можна віднести: зростання ефективності використання основних засобів і посилення виробничих потужностей, зниження транспортних витрат, зменшення витрат часу на здійснення господарських операцій по обліку необоротних активів [6]. До недоліків системи можна віднести необхідність настроювання фахівцем, але таким чином програма є гнучкішою і адаптованішою до конкретного підприємства [3]. Таким чином, інформаційне програмне забезпечення стало невід'ємною складовою системи бухгалтерського обліку без якої неможливо уявити

сучасну бухгалтерію. Вдало підібране та ефективно налагоджене програмне забезпечення бухгалтерського обліку забезпечує максимальну ефективність управління господарською діяльністю підприємства, правильне використання основних засобів і проведення обґрунтованої зваженої інвестиційної політики щодо них.

Список літератури:

1. Бондар М.І., Єфіменко В.І., Ловінська Л.Г. та ін.. Фінансовий облік: підручник у 2ч. — Ч. 1. — К.: КНЕУ, 2012. — 553 с. 382
2. Габец А., Гончаров Д., Козирьов Д., Кухлевський Д., Радченко М. Професійна розробка в програмі 1С:Підприємство 8.0. — СанктПетербург, 2011.
3. Гартвич А. 1С:Бухгалтерія 8 як на долоні. — М.: 1СПаблішнг,2012.
4. Гужва В.М. Інформаційні системи і технології на підприємствах: Навчальний посібник. — К.: КНЕУ, 2011. — 400 с.
5. Місюров А.В. Інформаційні системи і технології в обліку: Навчальний посібник. — Харків: ХНАГМ, 2007. — 80 с.
6. Сопко В. Інформаційні технології в організації облікового процесу // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — № 1. — С. 205–211.
7. Терещенко Л.О., Матієнко-Зубенко І.І. Інформаційні системи і технології обліку: Навчальний посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 158 с.

Бойко О.О.,

здобувачка освітнього ступеня «магістр»

Львівського національного університету імені Івана Франка

наук. керівник: к.е.н., доцент Гончарук С.М.

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Інвентаризація виробничих запасів є важливою складовою управління запасами на підприємстві, адже вона дозволяє забезпечити точність та

достовірність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства.

Відповідно до Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879, під час інвентаризації активів і зобов'язань перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан, відповідність критеріям визнання і оцінка. При цьому забезпечуються:

- виявлення фактичної наявності активів та перевірка повноти відображення зобов'язань, коштів цільового фінансування, витрат майбутніх періодів;

- установлення лишку або нестачі активів шляхом зіставлення фактичної їх наявності з даними бухгалтерського обліку;

- виявлення активів, які частково втратили свою первісну якість та споживчу властивість, застарілих, а також матеріальних та нематеріальних активів, що не використовуються, невикористаних сум забезпечення;

- виявлення активів і зобов'язань, які не відповідають критеріям визнання [1].

Відтак, інвентаризація – це перевірка наявності й стану об'єкта шляхом огляду, підрахунку, зважування тощо [2, с. 344].

Зазвичай вона проводиться в обов'язковому порядку:

- перед складанням річної бухгалтерської звітності;
- при зміні матеріально відповідальних осіб (на день приймання-передавання справ);

- при встановленні фактів крадіжок або зловживань, псування цінностей (на день встановлення таких фактів);

- у разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після закінчення явищ);

- у випадку ліквідації підприємства;

- згідно розпоряджень судових та слідчих органів;
- при передачі майна підприємства в оренду;
- при передачі підприємства з одного підприємства в інше, з одного розпорядження в інше (на встановлену дату передачі) тощо.

Відповідальність за організацію інвентаризації несе керівник підприємства, включаючи створення необхідних умов, визначення об'єктів, кількості і термінів проведення.

Інвентаризацію класифікують за різними ознаками, зокрема за обсягом, за методом проведення, за періодичністю та частотою (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація видів інвентаризації

№	Вид інвентаризації	Сутність
1	2	3
За обсягом перевірки		
1	Повна	Суцільна перевірка активів та зобов'язань компанії. Наприклад, перед складанням річної фінансової звітності. Може проводитися у декілька етапів, кожен з яких буде частковою інвентаризацією, але в результаті вони становитимуть повну.
2	Часткова	Перевірці підлягають окремі види об'єктів. Наприклад, лише запаси чи кошти. Також проводять у разі зміни матеріально-відповідальної особи.
За методом проведення		
1	Суцільна	Перевірці підлягають всі об'єкти відповідного виду. Наприклад, при проведенні інвентаризації на складі перевірки підлягають всі цінності, які на ньому зберігаються.
2	Вибіркова	Перевіряються окремі об'єкти одного виду. Наприклад, для посилення контролю за наявністю товару на складі.

1	2	3
За періодичністю проведення		
1	Планова	Встановлюються та затверджуються керівництвом компанії терміни проведення інвентаризації, а також повідомляються матеріально-відповідальні особи.
2	Позапланова	Проводиться з метою перевірки наявності конкретних цінностей без попереднього повідомлення матеріально-відповідальних осіб. Крім того, може проводитись на вимогу контролюючих органів або за приписами слідчих органів.
За частотою проведення		
1	Періодична	Проводиться за власним бажанням керівництва компанії. Наприклад, для посилення контролю за збереженням майна, уникнення помилок та шахрайства. Може проводитись у різні терміни: щомісяця, щокварталу.
2	Разова	Проводиться перед складанням річної фінансової звітності, а також є суцільною та повною.

Джерело: розроблено автором за даними [3]

Інвентаризаційний процес можна розглядати як послідовність етапів, на кожному з яких застосовуються відповідні інвентаризаційні процедури. Інвентаризаційні процедури – це система методичних дій, які застосовуються аудитором з метою дослідження її об'єкта [4, с. 167]. Саме вони і конкретизують зміст інвентаризаційного процесу.

Під час проведення інвентаризації необхідно дотримуватися певних правил та процедур, щоб забезпечити якість та надійність результатів. Попереднє планування процесу інвентаризації, перевірка та підготовка документації перед проведенням інвентаризації, використання маркування та ідентифікації запасів, перерахунок та перевірка правильності даних з усіх джерел та фіксація результатів є важливими етапами процесу.

Після проведення інвентаризації слід здійснити аналіз результатів та вжити заходів для виправлення виявлених недоліків та помилок в управлінні запасами на підприємстві.

Таким чином, інвентаризація виробничих запасів є важливим етапом управління запасами на підприємстві, що допомагає попередити втрати та

крадіжки запасів та навіть призвести до економії коштів та збільшення ефективності підприємства.

Список літератури:

1. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань : Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

2. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник. 5-е вид., доп. і перероб. Київ : Алерта, 2011. 976 с.

3. Інвентаризація. HLB Ukraine. 2019. URL: <https://www.hlb.com.ua/2019/09/26/%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F/>

4. Шум М. А., Гулько К. С. Особливості обліку та аналізу виробничих запасів на підприємствах України в сучасних умовах. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. № 4. С. 166- 169.

Бойко О.О.,

здобувачка освітнього ступеня «магістр»

Львівського національного університету імені Івана Франка

наук. керівник: д.е.н., доцент Петришин Л.П.

***ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСНОВНИХ РИЗИКОВИХ СТАТЕЙ У
ПОДАТКОВІЙ ДЕКЛАРАЦІЇ ТА ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА***

Податкова декларація та фінансова звітність є ключовими документами, які використовуються контролюючими органами для перевірки відповідності платників податків чинному законодавству щодо оподаткування. Їх невірне заповнення може призвести до податкових перевірок, штрафів та інших негативних наслідків для платників податків.

В свою чергу, ідентифікація ризикових статей допоможе зрозуміти, на що в першу чергу слід звернути увагу при підготовці документів, щоб уникнути можливих помилок при перевірках органів Державної податкової служби.

Відповідно до розробленого Порядку формування плану-графіку проведення документальних планових перевірок платників податків № 524 [3], основними ризиковими статтями Податкової декларації та фінансової звітності, на які варто звернути увагу платникам податків, щоб не потрапити в план податкових перевірок у 2023 році є:

1. Витрати підприємства в сумі собівартості реалізованих товарів (робіт, послуг):

- здійснення операцій з реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) нижче собівартості;

- різниця між собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) та чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) не перевищує 10 відсотків собівартості реалізованої продукції.

2. Витрати підприємства (адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати)

- сума інших операційних витрат, витрат на збут та адміністративних витрат перевищує собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);

- інші операційні витрати перевищують суму матеріальних затрат та витрат на оплату праці;

- інші операційні витрати більші за інші операційні доходи.

3. Витрати підприємства (інші витрати)

Інші витрати перевищують 30 відсотків загальних витрат операційної діяльності.

4. Фінансовий результат діяльності

- декларування від'ємного значення фінансового результату від операційної діяльності;

- декларування від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток протягом двох податкових (звітних) періодів за умови, якщо податковим (звітним) періодом є календарний квартал, або протягом одного податкового (звітного) періоду за умови, якщо податковим (звітним) періодом є календарний рік;

- відхилення між значеннями фінансового результату до оподаткування (прибуток або збиток), визначеного у фінансовій звітності відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, задекларованого у податковій звітності, та фінансового результату до оподаткування (прибуток або збиток), задекларованого у фінансовій звітності, понад 10 відсотків.

5. Різниці, на які коригується фінансовий результат до оподаткування

- здійснення платниками податків коригування звітності шляхом зменшення фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці понад 30 відсотків;

- різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень), та різниці, які зменшують фінансовий результат, у сумі становлять понад 30 відсотків різниць, на які збільшується фінансовий результат;

- здійснення платником податків коригування звітності шляхом зменшення фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці від 20 до 30 відсотків;

- здійснення платником податків коригування звітності шляхом зменшення фінансового результату до оподаткування, визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці від 10 до 20 відсотків.

6. Сума податку на прибуток (рівень зростання та рівень сплати):

- рівень зростання податку на прибуток нижчий на 50 та більше відсотків за рівень зростання доходів платника податків, що враховуються при визначенні об'єкта оподаткування;

- рівень сплати податку на прибуток нижчий на 50 та більше відсотків за рівень сплати податку за відповідною галуззю;

- рівень сплати податку на прибуток знизився на 50 та більше відсотків порівняно з календарним роком, що передував останній документальній плановій перевірці платника податків.

7. Інше (облікові об'єкти, операції з якими впливають на доходи і витрати періоду та відображені у фінансовій звітності).

- зростання удвічі та більше кредиторської заборгованості за продукцію (товари, роботи, послуги) протягом двох попередніх (звітних) років при зростанні запасів;

- невідповідність залишків запасів на складах до обсягів реалізації;

- зменшення вартості основних фондів у значних обсягах при відсутності збільшення сплати податку на прибуток;

- зростання довгострокових зобов'язань і забезпечень в сумі більше ніж 10 млн грн або перевищує 30 відсотків загальних обсягів постачання;

- дебіторська заборгованість перевищує кредиторську більше ніж у 2 рази;

- сума розрахованої амортизації основних засобів та нематеріальних активів на 30 відсотків перевищує суму нарахованої амортизації основних засобів та нематеріальних активів відповідно до національних положень

(стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Зауважимо, що цей перелік ризикових статей не повний, але основний. Всі інші ризикові статті важко виявити при проведенні камеральних перевірок, вони, скоріш за все, можуть бути виявлені в ході планових або позапланових перевірок.

Резюмуючи ризикові статті, слід виділити контрольні статті фінансової звітності, адже вони впливають на показники податкової декларації з податку на прибуток наведені на рис. 1.

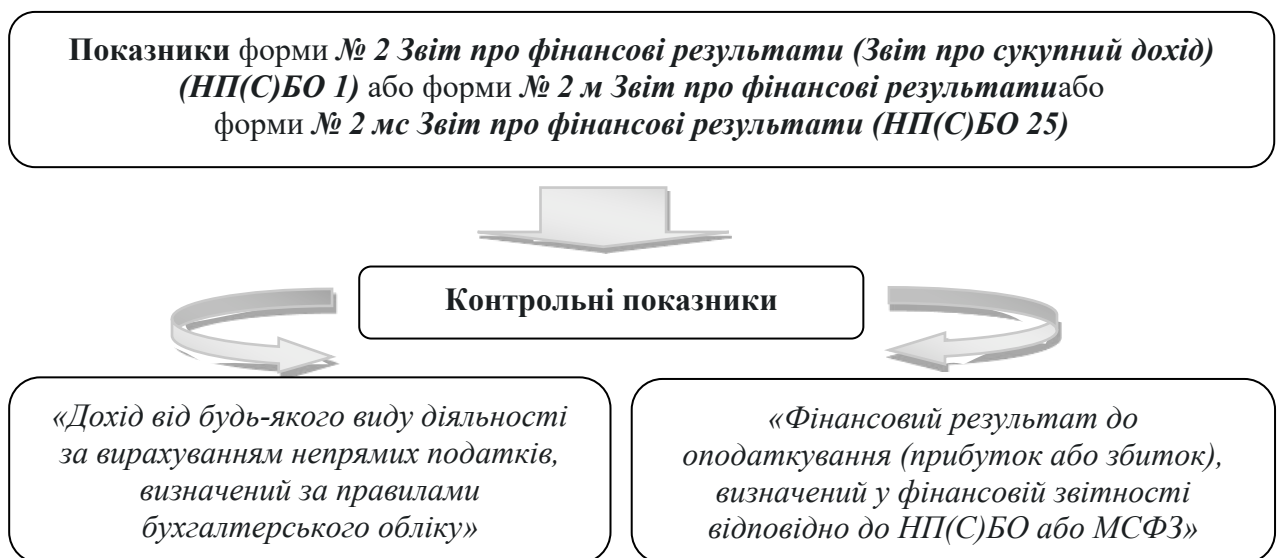

Рис. 1. Контрольні статті фінансової звітності, що впливають на показники податкової декларації з податку на прибуток

В процесі ведення обліку та складання звітності необхідно слідкувати за:

- дотриманням вимог законодавства щодо визнання доходів та витрат в бухгалтерському обліку згідно вимог НП(С)БО 15 «Доходи» [1] та НП(С)БО 16 [2] «Витрати» (або відповідність визнання вимогам МСФЗ);

- закриттям рахунків доходів та витрат на фінансові результати, перевіркою коректності закриття (контроль правильності формування аналізу рахунку 79 «Фінансові результати діяльності»);

- відповідністю обсягів доходів згідно даних обліку обсягам, які задекларовані в Податковій декларації з ПДВ (за вирахуванням сум авансів).

Отже, ідентифікація основних ризикових статей Податкової декларації та фінансової звітності підприємства є важливим елементом управління ризиками та забезпечення ефективного фінансового управління. Правильна ідентифікація дозволяє зменшити ризики податкових перевірок та уникнути санкцій за порушення податкового законодавства.

Список літератури:

1. Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Доходи»». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

2. Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318 «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

3. Наказ Міністерства фінансів України від 02.06.2015 № 524 «Про затвердження Порядку формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-15#Text>

***Головач Ю.М.,
здобувач освітнього рівня «бакалавр» Львівського
національного університету імені Івана Франка
наук. керівник: к. е. н., доцент Шевців Л.Ю.***

ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Найважливішим фактором належного функціонування бізнесу є управлінська діяльність, у якій менеджери працюють приймаючи управлінські рішення, використовуючи достовірну облікову та іншу інформацію. За допомогою обліково-інформаційних технологій формуються взаємозв'язки між відділами, розмежовуються права та обов'язки кожного відділу перед керівництвом підприємства, досягається безперервність індивідуальної діяльності для досягнення цілей підприємства. Важливою частиною цього процесу є організація управлінського обліку.

Для прийняття правильних управлінських рішень, впроваджений управлінський облік формує інформацію керівників різних рівнів управління всередині підприємства. Творчою і трудомісткою роботою розробників системи управлінського обліку вважають: формування пакету внутрішньо-фірмових стандартів управлінського обліку, ведення управлінського документообігу; Положення про управлінську облікову політику компанії, Положення про управлінську бухгалтерію та Посадову інструкцію фахівця з управлінського обліку. На підприємствах України ведення управлінського обліку базується на внутрішніх потребах управлінського персоналу та адміністрації підприємства, але не регламентовано нормативними законодавчими документами. Перелік принципів управлінського обліку за МСФЗ можна віднести до загальнометодологічних, а їх комплексна реалізація є необхідною умовою поточного управління в будь-яких специфічних умовах діяльності господарюючого суб'єкта.

Організаційне забезпечення функціонування управлінського обліку передбачає перерозподіл ролей між службами (відділами), що належать до інформаційного розрізу організаційної структури управління підприємством на користь управлінського обліку.

Проте, організація управлінського обліку на підприємстві допомагає керівництву підприємства збирати інформацію про фінансові та економічні процеси, аналізувати її та приймати обґрунтовані рішення. Водночас є внутрішньою справою підприємства, оскільки саме керівництво визначає необхідність і масштаби застосування управлінського обліку. Як завдання управлінського обліку корпоративна адміністрація може визначити міркування:

- галузь класифікації витрат;
- методика калькулювання собівартості продукції;
- напрямок формування внутрішнього обліку та управлінської звітності;
- взаємодія фінансового та управлінського обліку тощо.

Хоча неможливо встановити певний порядок організації управлінського обліку на кожному підприємстві, можна визначити багато факторів, що впливають на його структуру та загальні принципи організації бухгалтерського обліку, та відповідають потребам управління.

Типові етапи організації управлінського обліку на підприємстві можуть включати:

- 1) Визначення потреб у використанні управлінського обліку.
- 2) Вибір методів та форм збору інформації.
- 3) Встановлення системи звітності та аналізу інформації.
- 4) Розробка структури обліку та внутрішніх процедур.
- 5) Підготовка кадрів для роботи з системою управлінського обліку.
- 6) Встановлення контролю та забезпечення якості даних.
- 7) Впровадження системи та підтримка її роботи.
- 8) Аналіз та вдосконалення системи управлінського обліку.

Водночас організація управлінського обліку на підприємстві забезпечує керівництво достовірною та своєчасною інформацією для

прийняття рішень, покращує ефективність діяльності підприємства та сприяє досягненню поставлених цілей. Діяльність з організації управлінського обліку повинна бути дієва і достовірна відносно показників, результативна і ефективна щодо використання ресурсів, чітко відстежувати бюджет і контролювати його цілеспрямоване використання на основі обґрунтованих нормативів і аналізу змін.

Підходи до організації управлінського обліку на вітчизняних підприємствах відображено в табл. 1.

Таблиця 1.

Організація управлінського обліку на підприємствах

Підходи до організації управлінського обліку	Позитивні сторони	Негативні сторони
Створення колективу в межах ПЕВ	<ul style="list-style-type: none"> - відсутність конфлікту інтересів ПЕВ і відділу управлінського обліку; - можливість використання наявного ПЕВ; - удосконалення аналізу документообігу процесу планування, оскільки поєднується процес розробки планових і фактичних калькуляцій тощо; - системний підхід до аналізу; - підготовка релевантних звітів і рекомендацій для оперативного та стратегічного планування; 	<ul style="list-style-type: none"> - інертність, мислення, використання методик, напрацьованих в попередні роки; - індивідуальний опір окремих співробітників нововведенням, які стосуються їхнього статусу; - превалювання робіт, пов'язаних з виконанням прямих обов'язків по ПЕВ
Створення тимчасової творчої групи, сформованої з провідних спеціалістів у різних сферах діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - забезпечення розробки сегментної звітності та рекомендацій високої якості; - розгляд проблеми через призму всіх підрозділів; - можливість удосконалення документообігу; 	<ul style="list-style-type: none"> - тимчасовий характер роботи; - відсутність індивідуальної відповідальності за розроблені пропозиції; - невисока активність оскільки відсутній постійний статус підрозділу
Створення окремого структурного підрозділу	Можливість формування творчого колективу, який би став провідним у сприянні досягнення стратегії підприємства	Наявність ризику відбору осіб, які не володіють основами менеджменту, і не мають бажання самовдосконалюватися

Оскільки прийняття рішення є завершальним етапом управління, важливо розглянути послідовність прийняття управлінського рішення. В економічній літературі виділяють такі основні етапи у прийнятті управлінського рішення:

- ідентифікація проблеми;
- визначення мети;
- визначення альтернатив;
- розробка моделі прийняття рішення;
- збір даних;
- прийняття рішення.

На першому етапі виявляється сама проблема і шукаються передумови її виникнення. Після з'ясування проблеми на другому етапі визначають критерії та цілі прийняття рішень, такі як максимізація прибутку, збільшення частки ринку, підвищення корпоративної соціальної відповідальності тощо. Третій етап полягає у визначенні альтернативних шляхів вирішення ситуації, розгляді їх з точки зору переваг і недоліків, і є дуже важливим, оскільки суттєво впливає на розвиток подальших дій. Четвертий етап полягає в розробці моделі прийняття управлінських рішень, яка враховує лише фактори, пов'язані з проблемою, і не враховує нерелевантну інформацію. Крім того, збирається актуальна інформація, і важливу роль у цьому процесі відіграє фактор об'єктивності. Це можуть бути первинні або вторинні дані, але вони повинні бути своєчасними та надійними. Після завершення всіх процедур і деталізації інформації можна вибрати один із способів вирішення проблеми. На кожному етапі прийняття управлінського рішення роль управлінського обліку досить важлива, оскільки його суть і полягає у виявленні, вимірюванні, накопиченні, аналізі та підготовці інформації, на основі якої потім приймаються ті, чи інші управлінські рішення.

Сучасна концептуальна основа організації управлінського обліку побудована на чотирьох категоріях, пов'язаних з його: функціями; використанням результатів; процесом і технологією; потенціалом для виконання функцій. Перша група концепцій описує функції управлінського обліку з точки зору їх орієнтації на: продуктивність ресурсів; створення вартості підприємства; потенціал господарських процесів; виконання командних дій. Тобто, функція управлінського обліку спрямована на ефективне використання всіх ресурсів для створення вартості в інтересах усіх учасників, які залучені до процесів господарської діяльності, з урахуванням цілей та завдань відповідних груп персоналу. Друга група концепцій пов'язана з використанням результату здійснення функцій управлінського обліку – з точки зору контролю, результативності та порівняння з еталоном. Це означає, що об'єкти управлінського обліку контролюють і оцінюють виходячи з створеної доданої і ринкової вартості підприємства на підставі судження щодо перспективи використання інформаційних ресурсів користувачами. Третя група концепцій пояснює зв'язок управлінського обліку з іншими процесами управління та є основою або керівництвом для розроблення технологій, що використовуються в управлінському обліку. Використовуючи відповідні технології, управлінський облік створює та збагачує інформаційні ресурси, необхідні для здійснення всіх функцій управління. Четверта група концепцій розглядає потенціал, необхідний для ефективного виконання функцій управлінського обліку з позиції компетенції, безперервного вдосконалення, творчих можливостей та критичної свідомості інтелектуала-перетворювача. Розглянуті концепції взаємопов'язані і в сукупності складають концептуальну основу управлінського обліку та формують потребу у фахівцях з управління доходами та витратами підприємства.

Отже, організація управлінського обліку безпосередньо на підприємстві залежить від його структури, масштабів діяльності та політики адміністрації. Діяльність з управлінського обліку повинна бути дієва і достовірна відносно показників, результативна і ефективна у використанні ресурсів, чітко відстежувати бюджет і контролювати його цілеспрямоване використання, обґрунтованість нормативів.

Список літератури:

1. Шевців Л.Ю. Управлінський облік: навч. посіб. Львів : *Растр-7*, 2022. 642 с.
2. Марків М.М. Організація управлінського обліку на деревообробних підприємствах із виробництва твердого біопалива: автореф. дис. канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «бух.облік, аналіз та аудит (за видами екон. діяльності)» ДВНЗ «*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника*». Івано-Франківськ, 2016. – 254 с.

*Данилюк І. С.,
здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Львівського
національного університету імені Івана Франка
наук. керівник: к.е.н., доцент Шевців Л.Ю.*

РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Процеси глобалізації, інтеграції української економіки до європейської, потреба в іноземних інвестиціях, визначило необхідність впровадження європейських стандартів щодо обліку та подання фінансової звітності. Тому, розвиток бухгалтерського обліку на основі імплементації у світовий простір є актуальним в сучасний період і сприятиме здійсненню поступового узгодження національної системи бухгалтерського обліку із вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Міжнародні стандарти фінансової звітності є складним механізмом, який динамічно розвивається, їх впровадження у вітчизняну практику пов'язане не лише із переходом країни на міжнародні стандарти, але й з формуванням відповідної інфраструктури ринку (ринок цінних паперів, ринки за видами активів, розвиток системи оцінок), а також зі зміною законодавчої бази [1].

В умовах євроінтеграції перехід України на МСФЗ є особливо актуальним та має багато переваг. Основні переваги застосування МСФЗ: використання МСФЗ надає підприємствам можливість виходу на міжнародні ринки, Звітність, складена згідно із МСФЗ, відрізняється високою інформативністю і корисністю для користувачів, використання МСФЗ дозволяє значно скоротити час та ресурси, необхідні для розробки нових національних правил звітності, використання МСФЗ є основою для розвитку бухгалтерської професії, розширює коло повноважень, обов'язків і, як наслідок, знань та навичок.[1]

Характерні риси вітчизняної системи бухгалтерського обліку такі:

1) структура системи бухгалтерського обліку в Україні є двокомпонентною: національний рівень – рівень державного управління обліковими процесами; рівень підприємства – суб'єктивний, її формують методичні вимоги організації облікових процедур у межах визначеного суб'єкта господарювання у поєднанні із параметрами форм регулювання на загальнодержавному рівні;

2) трансформація національної системи бухгалтерського обліку зумовлена технологічними зрушеннями та цифровізацією і глобалізацією: по-перше, створення цифрової економіки спонукає до прискореного розвитку електронного документообігу, виокремлення інформації як чинника вартості бізнесу, створення технічних та технологічних можливостей вдосконалення облікового процесу щодо оперативності збору, обсягів та якості опрацювання інформації, формування глобального

інформаційного й телекомунікаційного середовища та пов'язаних з ним технологій і вимог інформаційної безпеки.

по-друге, впровадження хмарних технологій, зокрема бухгалтерських SaaS-рішень (Software as a Service – SaaS), які набувають значного поширення в Україні через зменшення витрат на придбання серверного обладнання і програмних рішень, прискорення обміну даними бухгалтерського обліку.

3) забезпеченню розширення соціально-економічних та виробничо-господарських зв'язків України у світовому просторі сприяє здійснення поступового узгодження національної системи бухгалтерського обліку із вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності.

МСФЗ являє собою систематизований збірник основних правил складання

звітності. Усього у Стандарті 35 розділів. Вони регламентують загальні питання (такі, як визначення базових принципів обліку) і конкретні об'єкти в розрізі операцій і статей звітності (наприклад, запаси, оренда, доходи, основні засоби тощо). МСФЗ включають в себе:

- міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS);
- міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (IAS);
- тлумачення, розроблені Комітетом із інтерпретацій міжнародних стандартів фінансової звітності.

Подальші кроки у реформуванні системи бухгалтерського обліку в Україні

будуть зумовлені змінами, що визначені Законом України «Про внесення змін

до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» від 05.10.2017р. № 2164-VIII, які набрали чинність з 01 січня 2018 р.[2]. Внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»,

пов'язаних із запровадженням МСФЗ, є вельми важливим кроком на шляху розвитку системи бухгалтерського обліку і звітності в нашій державі.

Таким чином, тенденціями розвитку системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в умовах європейської інтеграції України є:

- подальший процес застосування МСФЗ через законодавчу вимогу до обов'язковості формування фінансової звітності відповідно до МСФЗ із розширенням переліку суб'єктів господарювання;

- збільшення мотивації до впровадження МСФЗ суб'єктами господарювання, діяльність яких експортно орієнтована на міжнародні ринки збуту продукції, насамперед на ринок Європейського Союзу;

- подальша гармонізація НП(С)БО з МСФЗ та їх застосування для ведення бухгалтерського обліку і звітності суб'єктами господарювання, які орієнтовані на внутрішній ринок України;

- удосконалення спрощеної системи бухгалтерського обліку і звітності для мікро- та малих підприємств з урахуванням вимог МСФЗ для малого бізнесу [3].

Проте необхідністю є правильний облік та оподаткування – ключові елементи ефективної роботи будь-якої компанії, і відповідальність за це покладається на фахівців у цих галузях. Перш за все, бухгалтери повинні забезпечити точний і правильний облік фінансових операцій компанії. Це означає, що вони повинні бути добре обізнані з усіма правилами і законами, які застосовуються до фінансового обліку в Україні, а також з усіма методами і підходами, які використовуються в сучасному бізнесі. Також в умовах євроінтеграції, бухгалтери мають виконувати більше завдань, ніж раніше. Вони стають активними учасниками управлінського процесу. Бухгалтерам потрібно мати глибокі знання в галузі фінансів, податків аналізу даних та управлінського обліку.

Одним із основних обов'язків спеціалістів з бухгалтерського обліку та оподаткування є підготовка та представлення фінансової звітності

підприємства. Це може включати підготовку різних звітів, таких як баланс, звіт про прибутки та збитки, звіт про рух грошових коштів та інші. Важливо, щоб ці звіти були точними та відповідали всім вимогам законодавства.

Отже, ведення бухгалтерського обліку на підприємствах для залучення інвестицій, забезпечення сталого розвитку України та інших завдань на тлі складних політичних процесів в Україні, війни України з російською федерацією, потребує удосконалення державного регулювання бухгалтерського обліку і звітності з імплементацією міжнародних стандартів для подання звітності.

Список літератури:

1. Спільник І., Палюх М. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019. № 1-2. С. 83-96. DOI: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.083>.
2. Шпак В. А. Підходи до розвитку бухгалтерського обліку. *Інтернаука. Серія: Економічні науки*. 2017. № 1. С. 80-84.
3. Розвиток національної системи бухгалтерського обліку і контролю в Україні в умовах євроінтеграції /Монографія/ За загальною редакцією Мельник Т.Г.: *Кондор-Видавництво*, 2017. 224 с.
4. Чепець О.Г., Губарик О.М. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами [Електронний ресурс] / О.Г. Чепець, О.М. Губарик // *Економічні науки*. – Серія «Облік і фінанси». – Випуск 9 (33). – Ч. 3. – 2012. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/en_oif_9_3/60.pdf.

***Діхтярук Д. С.,
здобувач освітнього ступеня «бакалавр»
Львівського національного університету імені Івана Франка
наук. керівник: к.е.н., доцент Шевців Л.Ю.***

СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Істотний вплив на розвиток економіки нашої країни має мале підприємництво, яке виступає невід'ємним суб'єктом ринку, з оптимізмом очікує воєнної перемоги України. Адже переваги діяльності суб'єктів малого підприємства (СМП) в контексті євроінтеграційних процесів загальновідомі: зменшення безробіття, розвиток конкуренції, сприяння економічному зростанню. Через війну з російською федерацією «76% власників українського малого та середнього бізнесу планують у 2023 році розширити свій бізнес. З них 28% планують розширювати географію присутності, 26% – відкриття нових напрямків, 25% – вихід на зовнішні ринки, 21% – зміну кількості співробітників» [1]. Відповідно до статистики станом на 2021 рік кількість діючих мікропідприємств становила 96% та 3% малих підприємств.

У період воєнного стану робота різноманітних підприємств є надзвичайно важливим етапом, оскільки вони виступають головною складовою надходжень у вигляді податків до бюджету. Більшість цих коштів від 2022 року було спрямовано на покриття витрат оборонного сектору. На сьогодні попри перспективи, мікро та малий бізнес вказує на погіршення умов для ведення бізнесу, зокрема: відсутність достатньої кількості платоспроможних клієнтів - 49,7%; непрогнозованість розвитку ситуації в Україні та на внутрішньому ринку – 46,1%; непередбачувані дії держави, що можуть погіршити стан бізнесу - 34,0%; відсутність достатнього капіталу - 32,4%; перешкоди з боку регуляторних та/чи фіскальних органів - 26,1%; високі податки і збори - 23,2% [2]. Також суттєво зросли ризики й проблеми, пов'язані з податковою та митною системами. Враховуючи зазначене вище, актуальним завданням на сьогодні є допомога держави щодо здійснення діяльності суб'єктами малого підприємництва спрощеної системи оподаткування.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності – особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених [Податковим кодексом України \(ПКУ\)](#), на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених главою [I Розділу XIV ПКУ](#), з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності [3].

Таблиця 1.

Застосування спрощеної системи оподаткування

Спрощена система оподаткування	Обмеження за обсягом виручки й кількістю працівників	Обмеження за видами діяльності
Платники першої групи	Обсяг доходу протягом року не повинен перевищувати 300 тис. грн. Можна працювати тільки самостійно без найманих працівників	Мають право тільки здійснювати роздрібну торгівлю товарами на ринку й надавати побутові послуги населенню за затвердженим переліком побутових послуг.
Платники другої групи	Обсяг доходу протягом року не повинен перевищувати 1,5 млн. грн. У трудових відносинах із підприємцем одночасно може перебувати не більше ніж 10 осіб	Мають право надавати послуги (зокрема й побутові) платникам єдиного податку та/або населенню, а також здійснювати виробництво, продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства. Заборонено надавати посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна, а також провадити діяльність із виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів із дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння.
Платники третьої групи	Обсяг доходу протягом року не повинен перевищувати 5 млн. грн. Немає обмежень за кількістю працівників	Немає обмежень за видами діяльності
Платники четвертої групи	Немає обмежень за обсягом виручки й кількістю працівників для юридичних осіб. Фізичні особи можуть працювати тільки самостійно без найманих працівників	Немає обмежень за видами діяльності для юридичних осіб. Фізичні особи можуть здійснювати винятково вирощування, відгодовування сільськогосподарської продукції, збирання, вилов, переробку такої власно вирощеної або відгодованої продукції та її продаж.

Спрощена система оподаткування передбачає поділ платників на чотири групи, сплату єдиного податку (ЄП) та єдиного внеску (ЄВ), має

обмеження у застосуванні за кількістю працівників, рівнем доходу, видами діяльності (табл. 1, табл.2.).

Таблиця 2.

Сплата податків єдиного податку та єдиного внеску у 2022 р.

Спрощена система оподаткування	Податки (за себе)	Єдиний внесок		
		За себе	За найманого працівника	
Перша група	Не сплачує ЄП з 1.04.22 р. до закінчення воєнного стану	Має право не платити з 1.03.22 р. до закінчення воєнного стану + 12 міс. після його завершення	Відсутні наймані працівники	
Друга група	Не сплачує ЄП з 1.04.22 р. і до закінчення воєнного стану	Має право не платити з 1.03.22 р. до закінчення воєнного стану + 12 міс. після його завершення	Сплачує або може прийняти рішення про несплату ЄВ за працівників, мобілізованих до ЗСУ	
Третя група	2%	Сплачує ЄП	Має право не платити з 1.03.22 р. до закінчення воєнного стану + 12 міс. після його завершення	Сплачує або може прийняти рішення про несплату ЄВ за працівників, мобілізованих до ЗСУ
	5%	Сплачує ЄП		
	3%	Сплачує ЄП + ПДВ		
Четверта група	Сплачує ЄП	Має право не платити з 1.03.22 р. до закінчення воєнного стану + 12 міс. після його завершення	Сплачує або може прийняти рішення про несплату ЄВ за працівників, мобілізованих до ЗСУ	

З 15 березня 2022 року діє Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» №2120-ІХ, згідно якого з 1 квітня 2022 року основними змінами стало: не нараховування пені за несвоєчасну сплату податків; особи, які були на загальній системі оподаткування можуть перейти на спрощену та сплачувати 2% від обороту; звільнення I – II груп від сплати ЄСВ (за себе) та тих, хто залишився на загальній системі оподаткування; мораторій на податкові перевірки; пільгове оподаткування нафтопродуктів; звільнення від оподаткування об'єктів на окупованих територіях та тих, де ведуться бойові дії; ФОП III групи можуть перейти на зменшену ставку оподаткування і сплачувати 2% від доходу раз на

квартал [4]. Платнику єдиного податку IV групи, здійснити перехід на III групу платників податку та крім того використовувати знижену ставку єдиного податку – 2% від доходу без сплати ПДВ [4]. З початку карантину здійснено спрощення по отриманню кредитів через програму «5–7–9» та впровадження позик на пільгових умовах для мікро- та малих підприємств, збільшено допомогу безробітним та роботодавцям, полегшено умови реєстрації в службі зайнятості щоб зменшити рівень безробіття, діє проект «ЄРобота» для надання грантової безповоротної підтримки нових бізнесів. Метою програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України» стало створення нових робочих місць для осіб, які через наслідки війни стали безробітними, а також для підтримки розвитку економіки держави,.

Проте через значне зменшення податкових надходжень до державного казначейства через впроваджені реформи, уряд з 1 липня 2023 року законопроектом планує внести зміни до Податкового кодексу України та низки законів, якими передбачено скасування дії окремих норм законодавчих актів, запроваджених на період припинення або скасування воєнного стану на території України, а саме: скасування можливості несплати ЄСВ ФОП-єдинникам I й II групи; відновлення проведення документальних перевірок; скасування для ФОП та юросіб бути платниками єдиного податку III групи із застосуванням ставки 2% від суми доходу; відновлення штрафних санкцій з окремих порушень [5].

Перебуваючи на спрощеній системі оподаткування, обліку та звітності суб'єкт малого підприємництва може отримати переваги: спрощення процедури і порядку реєстрації платника податку; перехід на сплату єдиного податку з початку будь-якого кварталу; спрощення розрахунків, пов'язаних із визначенням сум податків; можливість вибору сплати ПДВ; спрощення ведення поточного бухгалтерського обліку та форм фінансової звітності, передбачених Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку; зменшення кількості форм та спрощення порядку

подання податкової звітності. Однак науковці вказують на недоліки, а саме: обмеження обсягів виручки суб'єктів малого бізнесу; сплата єдиного податку фізичними особами авансом за звітний період (квартал) без урахування фактично отриманого доходу від здійснення діяльності, відсутність звільнення новостворених суб'єктів від оподаткування на кілька перших років діяльності, а також відсутності для них пільгових умов кредитування.

Отже, підтримка з боку держави у воєнний період є великою, оскільки було створено: перехід на спрощену систему оподаткування, малі відсоткові ставки кредитів, допомога на розвиток аграрних фірм, пільги на сплату податків, скасовано перевірки, а також полегшення в отриманні грантів за проектом «ЄРобота», який надає близько 50 грантів на загальну суму 36 млн.грн. в таких не зовсім легкій період.

Список літератури:

1. <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3671001-popri-vijnu-76-pidpriemciv-planuut-rozsirena-biznesu-v-2023-roci-eva.html>: 4.05.2023.
2. <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/05/1/699634/>: 4.05.2023.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» №2120-IX від 15.03.2022 (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>
5. Гнатишин Л.Б. Оподаткування сільськогосподарських підприємств в умовах воєнного стану / *Львівський національний університет природокористування*, 2022 р. С. 22. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/10579/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20%D0%A7.2.pdf#page=22>

*Зелінський Є.Д.,
здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Львівського
національного університету імені Івана Франка
наук. керівник: к.е.н., доцент кафедри обліку,
аналізу і контролю Лобода Н.О.*

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Цифрова економіка розширює можливості сучасного бухгалтера, підвищує якість та оперативність обліку, формує сучасні інноваційні підходи до інтегрування різних видів обліку, дозволяє розробляти теоретичні, методичні та прикладні аспекти розвитку бухгалтерського обліку, забезпечує фахівців необхідними професійними компетенціями [1].

Нові вимоги роботодавців, що виникають у процесі розвитку бізнесу, зумовлюють необхідність запровадження нових освітніх програм ЗВО та професійних стандартів, підвищення кваліфікації, використання у професійній діяльності сучасних досягнень цифрової економіки, впровадження передових інформаційних технологій та результатів науково-технічного прогресу, котрі зобов'язані появою нових технічних засобів обробки економічної інформації.

Завдяки цифровізації з'явилися спеціальні стандарти для ведення бухгалтерського обліку. Також цифровізація сприяє появі нових можливостей для системи бухгалтерського обліку, де збиратимуться дані, що визначають стан внутрішніх соціально-економічних процесів компанії [1].

Розвиток цифрової економіки суттєво впливає на всі сфери людської життєдіяльності, а також на бухгалтерський облік. Саме тому облікові процеси зазнають змін, пов'язаних з інноваційними технологіями передачі

та зберігання інформації. Під цифровізацією бухгалтерського обліку розуміється модернізація ведення господарської діяльності компаній, оскільки саме цей процес дає можливість опрацювати великий обсяг інформації, завдяки використанню людського інтелекту [1].

Інновації, безумовно, зачіпають всю систему інформаційного забезпечення процесу управління, а відтак, й її центральну ланку – інформаційну систему бухгалтерського обліку, де у хронологічному і систематичному порядку збирається, обробляється, зберігається, накопичується і узагальнюється інформація про діяльність господарюючого суб'єкта.

Цифрові технології можуть допомогти підприємствам зменшити час та зусилля, необхідні для ведення бухгалтерського обліку, збільшити точність та ефективність обліку, покращити управління фінансами та зменшити витрати на обладнання та програмне забезпечення. Однак важливо забезпечити достатній рівень кібербезпеки для захисту даних та уникнення кібератак [2].

Україна веде активну політику щодо цифровізації в різних галузях, включаючи бухгалтерський облік.

Програмне забезпечення для бухгалтерського обліку - це комп'ютерний додаток, який допомагає підприємствам записувати та обробляти всі свої облікові операції одночасно. Розробляючи таку програму, розробник програмного забезпечення повинен завжди забезпечувати наявність у ньому декількох функціональних модулів, включаючи: кредиторську заборгованість, дебіторську заборгованість, нарахування заробітної плати тощо [3].

Нижче перелічені деякі ключові події та регуляторні ініціативи, що відбулися в галузі цифровізації бухгалтерського обліку в Україні:

1. Електронний облік-реєстр: У вересні 2020 року запрацював електронний облік-реєстр, який дозволяє підприємствам здійснювати

реєстрацію бухгалтерських даних в електронній формі. Це дозволяє підприємствам заощаджувати час та кошти, що раніше витрачалися на паперову документацію.

2. Законопроект про електронний облік: У вересні 2021 року у Верховній Раді було внесено законопроект "Про електронний облік", який передбачає заміну паперових документів на електронні. Законопроект також встановлює правила зберігання електронних даних та механізми захисту від несанкціонованого доступу.

3. Система електронного подання звітності: У січні 2022 року запрацювала система електронного подання звітності до державних органів. Це дозволяє підприємствам забезпечити ефективно та швидко подання звітності та зменшити можливість помилок.

4. Проведення тренінгів та семінарів: Українські компанії та організації займаються проведенням тренінгів та семінарів з питань цифровізації бухгалтерського обліку. Наприклад, Міністерство фінансів України співпрацює з Міжнародним бухгалтерським союзом та проводить навчальні заходи для представників підприємств.

5. Підтримка розвитку ІТ-інфраструктури: Українська держава підтримує розвиток ІТ-інфраструктури та забезпечує доступ до електронних сервісів, необхідних для здійснення цифрового бухгалтерського обліку.

6. Розвиток системи електронного документообігу: В Україні працюють системи електронного документообігу, які дозволяють підприємствам обмінюватися електронними документами та автоматизувати процеси бухгалтерського обліку.

7. Впровадження електронної підписи: Українська держава впроваджує електронну підпис для забезпечення безпеки електронного документообігу та звітності.

8. Розробка стандартів: Український бухгалтерський союз та інші організації займаються розробкою стандартів для забезпечення якості та надійності цифрового бухгалтерського обліку [4].

Цифровізація дозволяє підвищити ефективність виробництва та управління, а також дає широкі можливості для нових моделей управлінських рішень на основі прогресивних технологій.

З урахуванням раціональних положень, сформульованих вище, основними перевагами цифрових технологій бухгалтерського обліку є такі:

- спрощення традиційного виробництва та розширення функцій віртуального середовища;

- удосконалення методів побудови стратегії ведення бізнесу з урахуванням позицій цифровізації основних процесів, зокрема інструментарію застосування бухгалтерського обліку;

- оптимізація та спрощення цифрових платформ для роботи апарату бухгалтерського обліку;

- мінімізація помилок у обчислювальних розрахунках апаратом бухгалтерії;

- скорочення терміну виконання трудомістких завдань апаратом бухгалтерії [4].

Підсумовуючи можна зазначити, що у сучасному світі фактично сформоване цифрове суспільство, і людина сьогодення не уявляє свого існування без цифрових пристроїв, інформаційних та комп'ютерних технологій. Економіка як господарство цього суспільства також починає набувати цифрового характеру.

Список літератури:

1. Бруханський Р. Цифровий облік: поняття, витоки та актуальний дискурс / Р. Бруханський, І Спільник // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. - 2020. - Вип. 3-4. - С. 7-20.

2. Єршова Н. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах переходу до цифрової економіки / Н. Єршова // Вісник Національного технічного університету “Харківський політехнічний інститут” (економічні науки). - 2020. - № 2. - С. 75-80.

3. ІТ-процесінг у національній обліковій практиці / Лобода Н.О., Чабанюк О.М., Шевчук Ю.І. // Науково-практичний журнал "Економічні студії". - 2019. - Вип. 4 (26). - С. 97-100.

4. Панасюк В. Особливості цифрової трансформації обліку / Панасюк В., Бурденюк Т., Мужевич Н. // Галицький економічний вісник. - 2021. - № 68. - С. 70-76.

*Когуч І. В.,
здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Львівського
національного університету імені Івана Франка
наук. керівник: к.е.н., доцент Приймак С.В.*

ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ : ОБЛІК, АУДИТ І ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Облік, аудит і податкові аспекти волонтерської діяльності є дуже актуальною темою в сьогоднішніх реаліях тобто в контексті повномасштабного вторгнення, які стали невід'ємною частиною сучасної дійсності. Волонтери є невід'ємною частиною зусиль багатьох громадських організацій, владних структур та інших зацікавлених осіб у забезпеченні необхідної допомоги та підтримки для тих, хто потерпає внаслідок війни. Благодійність у сучасному світі – це не лише безкорисливе надання допомоги тим, хто її потребує, а ретельно врегульована спеціальним і податковим законодавством діяльність. Обмежувати правовими нормами благочинні пориви є важливим пунктом для позбавлення спокус замаскувати свої корисливі мотиви альтруїстичною місією.

Облік і аудит волонтерської діяльності в умовах війни є важливими, оскільки вони допомагають забезпечити ефективність та прозорість процесу. Збір та облік інформації про витрати, кошти та ресурси, що використовуються волонтерами, а також звітність щодо цих питань є важливими для забезпечення прозорості та відкритості діяльності волонтерів, а також для забезпечення відповідності до правових вимог та запобігання можливим порушенням.

Україна, як країна, яка відчуває на собі наслідки війни, має великий досвід волонтерської діяльності, тому ця тема важлива для України. Крім того, волонтерська діяльність є важливою складовою громадської активності в умовах війни, що забезпечує громадянську підтримку військових, поранених та їх сімей.

Загальні засади благодійної діяльності в Україні визначає Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації», який було прийнято ще 2012 року [1]. Наприкінці 2022 року набрали чинності зміни до цього Закону. Народні обранці вдосконалили порядок включення благодійників до Реєстру волонтерів.

За Законом №2757 "Про благодійну діяльність та благодійні організації" щодо вдосконалення порядку включення благодійників - фізичних осіб до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, благодійника можна включити до Реєстру волонтерів за його заявою.

Заяву можна подати до територіального органу ДПС у паперовій або електронній формі.

Документи, які не потрібно подавати із заявою [3].

Законодавчою новинкою є те, що тепер разом із заявою не потрібно подавати копію:
• документа про реєстраційний номер облікової картки платника податків, або
• серію та номер паспорта,
• довідки з банку щодо відкриття на ім'я такого волонтера рахунку, призначеного для здійснення благодійної діяльності.

При цьому реквізити рахунків у банку, реєстраційний номер та номер паспорта мають зазначатися у заяві. Тобто фактично однієї заяви від волонтера достатньо контролюючому органу для того, аби включити такого волонтера до Реєстру [2].

Також варто додати, що волонтер, який зареєструвався в реєстрі до 1 січня 2023 року, то сума благодійної допомоги (яку той отримав, починаючи з дати повномасштабного вторгнення Росії) не включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу. Інакше отримання значних коштів на особисті рахунки є, за законодавством України, підставою для їх оподаткування 18% ПДФО і 1,5% військового збору.

Якщо раніше законодавчі поступки стосувалися лише допомоги, яка адресується переселенцям з Донецької, Луганської областей та Криму, то зараз Закон №2747 “Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування благодійної допомоги, зібраної волонтерами” значно розширив сферу податкової знижки, яка надається зареєстрованим волонтерам [4].

Благодійні кошти, які не оподатковуватимуться [3].

Благодійні кошти, які були витрачені в період воєнного і надзвичайного стану тепер не оподатковуватимуться на користь:
• учасників бойових дій по всій Україні (стосується всіх Сил оборони) та членів їх сімей;
• працівників цивільного захисту та членів їх сімей;
• вимушених переселенців із зон бойових дій по всій Україні.

Благодійна діяльність також потребує підтвердження, тому що в сьогоденнішніх реаліях складно дотримуватись певної документації, але це важливо для того, щоб звітувати перед благодійниками і якщо потрібно буде - відповісти контролюючим органам. Волонтер повинен мати письмові запити на певні види допомоги, документи на придбання необхідних товарів, обладнання, військової техніки та інше, а також документ, який підтверджує факт приймання-передачі тієї чи іншої допомоги. Важливим пунктом також є звітність, яку волонтер має подати у вигляді документації, фото чи відео звіті, тому що це є підтвердженням придбаної чи переданої допомоги.

Облік доходів складається за первинними документами. На благодійника, внесеного до Реєстру волонтерів, покладена відповідальність отримувати та зберігати документи, які підтверджують надання благодійної допомоги особам.

Платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

При цьому платникам податків заборонено формувати показники податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, які не підтверджені документами.

Статус фізичних осіб – платників податку, які мешкають (мешкали) на території населених пунктів, в яких проводяться (проводилися) бойові дії, та/або які вимушено покинули місце проживання у зв'язку з проведенням бойових дій у таких населених пунктах, та які отримують благодійну допомогу, виплачену (надану) благодійниками, у тому числі благодійниками – фізичними особами, визначається самостійно надавачами благодійної допомоги. Так само при визначені статусу фізичної особи, яка постраждала внаслідок збройної агресії РФ, у період дії правового режиму воєнного стану тимчасово до прийняття урядом відповідного порядку статус таких осіб визначається самостійно надавачами цільової або нецільової благодійної допомоги [3].

Отже, усе це є вкрай необхідним та важливим для України на сьогоднішній день сотні благодійних фондів та організацій, тисячі волонтерів допомагають Збройним силам України і переселенцям. Фізичні особи збирають благодійні кошти на особисті рахунки, і це також є зоною ризиків. Але за допомогою чітко регламентованих на законодавчому рівні принципів оподаткування, зобов'язань та відповідальності полегшить ведення волонтерської діяльності та допоможуть збільшити обсяги допомоги на армію для ще ефективнішої відсічі агресору. Облік та аудит є важливими аспектами управління волонтерською діяльністю та можуть допомогти забезпечити ефективність та прозорість волонтерських проєктів.

Облік волонтерської діяльності включає в себе фіксування інформації про кількість волонтерів, їхні здібності та досвід, види та обсяги виконуваних робіт, час, витрачений на волонтерську діяльність тощо. Це допоможе керівникам волонтерських проєктів здійснювати планування та

координацію діяльності волонтерів, а також виявляти потребу в підготовці та розвитку волонтерської програми.

Аудит волонтерської діяльності може бути корисним інструментом для оцінки ефективності волонтерських проєктів та ідентифікації можливих проблем. Аудит може допомогти виявити обсяг виконуваних робіт, які не відповідають стандартам, недоліки у плануванні та управлінні, а також проблеми з координацією діяльності волонтерів. Це допоможе керівникам волонтерських проєктів виявити проблеми та забезпечити їхнє вирішення. А також аудит важливий для контролю надходження допомоги за призначенням, щоб потім не перепродавали її на чорному ринку.

Важливо пам'ятати, що волонтерство має благодійний характер, тому облік та аудит не повинні створювати додаткових фінансових навантажень для організацій, які займаються волонтерською діяльністю. Крім того, волонтери мають право на конфіденційність своїх персональних даних, тому організації повинні дотримуватися відповідних норм і правил збереження.

Список літератури:

1. Закон України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» від 05.07.2012 р. № 5073-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>
2. Закон України Про внесення зміни до пункту 2-1 розділу VII "Прикінцеві положення" Закону України "Про благодійну діяльність та благодійні організації" щодо вдосконалення порядку включення благодійників - фізичних осіб до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації» від 16.11.2022 р. № 2757-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2757-20#Text>

3. Світлана Кучер. Оподаткування волонтерів: як користуватися новими перевагами і не «обпектися». URL: <https://mind.ua/openmind/20252767-opodatkovannya-volonteriv-yak-koristuvatisya-novimi-perevagami-i-ne-obpektisya>
4. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування благодійної допомоги, зібраної волонтерами» від 16.11.2022 р. № 2747-IX [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-20#Text>

*Коренга А.В.,
здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Львівського
національного університету імені Івана Франка
наук. керівник: к.е.н., доцент Приймак С.В.*

ОБґРУНТУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ОСНОВІ РЕЗУЛЬТАТІВ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах динамічної зміни трендів управління бізнес-процесами, а особливо в умовах війни, суб'єктам господарської діяльності доводиться швидко реагувати на всі зміни в суспільстві і приймати ефективні управлінські рішення.

Управлінське рішення - результат альтернативної формалізації економічних, технологічних, соціально-психологічних, адміністративних методів менеджменту, на основі якого керуюча система організації безпосередньо впливає на керовану.

Прийняття управлінських рішень - це визначальний процес управлінської діяльності, оскільки формує напрямки діяльності організації та її окремих працівників.

З точки зору стратегічного планування перед прийняттям управлінського рішення, необхідно проаналізувати всі бізнес-процеси, що мають безпосередній вплив на фінансовий результат, і визначити найбільш оптимальні кроки для досягнення бажаного результату.

Аналіз господарської діяльності - це система спеціальних знань для дослідження зміни і розвитку економічних явищ і процесів у їх взаємозв'язку та взаємозумовленості, що визначається суб'єктивними та об'єктивними причинами з метою забезпечення цільового управління ними [1].

Якщо в результаті аналізу господарської діяльності показники вказують на зменшення попиту на продукцію серед споживачів, то наступні етапи дослідження спрямовуються на:

- 1) аналіз кон'юнктури ринку;
- 2) аналіз цінової політики;
- 3) аналіз системи розподілу продукції;
- 4) аналіз конкурентоспроможності продукції;
- 5) аналіз стадій життєвого циклу товару.

Проведений аналіз може вказати на неактуальність виробленої продукції і надати підґрунтя для зміни асортименту, маркетингової стратегії, вибору сировини, технології виробництва чи зміни виду діяльності. Крім того, маркетинговий аналіз доречно підкріпити аналізом пріоритетних видів діяльності, які зміцнюють економіку країни, і які можуть підтримуватися державою. Зазвичай ці напрями мають відносно вільну нішу, дозволяють зайняти домінуючу позицію на ринку збуту і отримати додаткове фінансування чи пільгу.

Також підприємство може потребувати структурних і стратегічних змін, якщо собівартість продукції значно зменшує прибуток і робить виробництво продукції не вигідним чи збитковим. Об'єктами аналізу собівартості продукції є такі показники:

- абсолютна сума операційних витрат у цілому і за елементами;

- витрати на гривню продукції;
- собівартість окремих виробів;
- окремі статті витрат;
- витрати в центрах відповідальності [2].

На основі отриманих результатів визначається на якому етапі від виробництва до реалізації продукції господарська діяльність підприємства витрачає найбільше ресурсів і отримує найменше доходів. Відповідно до визначеної проблеми, підприємство може прийняти рішення про реструктуризацію, модернізацію підприємства чи зміну технології виробництва, щоб забезпечити максимальну фондо- і матеріаловіддачу. Проте, попередньо проведеного аналізу недостатньо для адекватної оцінки вигод і ризиків перепрофілювання підприємства.

Для визначення доречності і можливостей зміни виду діяльності чи реструктуризації необхідно проаналізувати стан основних засобів, що включає оцінку їх динаміки і достатності для виробництва. Тобто проводиться аналіз забезпеченості підприємства основними засобами, яка характеризується за такими показниками: капіталозабезпеченість, капіталоозброєність праці, та іншими вартісними показниками [3].

Аналіз основних засобів дає можливість змінити чи скоригувати вид діяльності спираючись на наявні ресурси і зменшити майбутнє капіталовкладення, адже маючи результати аналізу основних засобів, пріоритетними видами господарської діяльності вважаються ті, здійснення яких можливо за максимального використання наявних ресурсів підприємства.

Таким чином, вчасно провівши дослідження, підприємство має змогу втриматися на ринку завдяки тому, що швидко зреагувало на нестабільність і суттєві зміни на ринку чи в суспільстві і прийняти необхідні управлінські рішення, адже у сучасному світі гнучкість і мобільність - запорука фінансової стійкості і здатність переживати скрутні часи.

Список літератури:

1. Приймак С. В. Аналіз господарської діяльності. Практикум : навч. посіб. Львів : Галицька видавнича спілка, 2022. 280 с.
2. Аналіз собівартості продукції (робіт, послуг). URL: https://pidru4niki.com/1259060541344/ekonomika/analiz_sobivartosti_p_roduktsiyi_robit_poslug
3. Аналіз основних засобів. URL: https://elearn.nubip.edu.ua/pluginfile.php/719529/mod_resource/content/1/Лекція%208.%20Аналіз%20основних%20засобів.pdf

Коренга А. В.

здобувач освітнього ступеня “бакалавр”

Львівського національного університету імені Івана Франка

науковий керівник: к.е.н, доц. Шот А.П.

ОПЛАТА ПРАЦІ І ОРГАНІЗАЦІЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Актуальність дослідження обліку оплати праці і організації трудових відносин викликана насамперед тим, що заробітна плата - це єдиний офіційний дохід громадян, завдяки якому населення має засоби до існування і бути економічно активним. В умовах воєнного стану гостро постає питання стабільної оплати праці, що неможливо без адаптованої нормативної бази в сфері трудових відносин і ефективної системи обліку праці.

Після початку повномасштабного вторгнення та запровадження воєнного стану сфера трудових відносин в Україні суттєво змінилась. Для врегулювання праці в нових умовах Верховна Рада України прийняла Закон України “Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану” №2136-IX, а Державна служба України з питань праці продовжує надавати рекомендації та коментарі щодо застосування законодавства.

Законом №2136-IX [1] визначаються особливості трудових відносин працівників усіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, виду діяльності і галузевої належності, а також осіб, які працюють за

трудова договором з фізичними особами, на період дії воєнного стану, введеного відповідно до Закону України “Про захист інтересів суб’єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни”[2].

Згідно Закону України №2136-IX трудові договори можуть заключатися і в письмовій, і в усній формі. Також роботодавець може встановлювати випробувальний термін для будь-якої категорії працівників. Проте цей Закон не змінює процедуру прийняття на роботу державних службовців. На державну службу працівники приймаються згідно Закону України “Про державну службу” № 3723-XII [3]. Держслужбовці приймаються на підставі заяви, без конкурсної основи, а сертифікат про володіння українською мовою не є обов'язковим.

Звільнення можливе за заявою працівника в будь-який день і не потребує двох тижнів відпрацювання. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою роботодавця, встановлені Кодексом законів про працю України[4], наразі не змінилися. Допускається звільнення працівника з ініціативи роботодавця у період його тимчасової непрацездатності. Тоді днем звільнення буде вважатися перший робочий день після лікарняного, проте наказ може бути виданий під час хвороби.

В умовах воєнного стану роботодавець може впроваджувати шестиденний робочий тиждень або збільшити кількість робочих годин з сорока до шістдесяти робочих годин на тиждень. Також Законом України №2136-IX [1] передбачається обмеження переносів державних вихідних, скорочення нічних змін та зменшення робочих годин у передсвяткові дні.

Якщо роботодавець не може забезпечити функціонування підприємства внаслідок воєнних дій, то обидві сторони трудового договору можуть призупинити дію трудового договору. На період призупинення трудового договору працівник, що не має умов для виконання своїх посадових обов'язків,

не отримує заробітної плати, надбавок і премій, а відшкодування відбувається за рахунок країни-агресора, що передбачено нормами міжнародного права.

У період дії воєнного стану повідомлення працівника про зміну істотних умов праці та зміну умов оплати праці, передбачених частиною 3 статті 32 та статтею 103 Кодексу законів про працю України, здійснюється не пізніше як до запровадження таких умов. [4]

Відповідно до спеціальної ст. 10 Закону України №2136-ІХ заробітна плата має виплачуватися на умовах, визначених трудовим договором. Тобто Закон не позбавляє працівників доплат, надбавок, премій та інших гарантій в оплаті праці.

Мобілізованим працівникам і добровольцям територіальної оборони гарантується збереження місця роботи і середнього заробітку відповідно до статті 119 Кодексу законів про працю [4]. Таким працівникам здійснюються виплата грошового забезпечення за рахунок коштів Державного бюджету України відповідно до Законів України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” [5] та “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”[6].

Стосовно виплат заробітної плати нічого не змінилося, її необхідно виплачувати два рази на місяць.

Утримання податку з доходів фізичних осіб, військового збору та єдиного соціального внеску необхідно сплачувати своєчасно.

У разі неможливості виплати заробітної плати через воєнні дії виплата заробітної плати може бути призупинена, до моменту відновлення можливості підприємства здійснювати основну діяльність. Відповідальність за порушення термінів сплати податків та подання звітності не застосовується за умови, якщо всі обов’язки будуть виконані протягом 90 днів після закінчення дії воєнного стану. Також неможливо здійснити виплату заробітної плати без перерахування до бюджету відповідно податку на доходи фізичних осіб, військового збору та єдиного соціального внеску. [7]

На період мобілізації роботодавці-платники єдиного податку, які обрали спрощену систему оподаткування, фізичні особи-підприємці платники єдиного податку 2-ї та 3-ї груп і юридичні особи 3-ї групи платники єдиного податку можуть вирішити не сплачувати єдиний соціальний внесок за найманих працівників, призваних під час мобілізації на військову службу до Збройних Сил України. Такі суми єдиного внеску, нараховані та несплачені роботодавцями, сплачуються за рахунок державного бюджету. Протягом періоду дії воєнного стану та протягом 3 місяців після його припинення штрафи та пеня за порушення у зв'язку зі сплатою єдиного соціального внеску – не застосовуються.

У разі втрати працівником роботи і частини заробітної плати (доходу) внаслідок зупинення (скорочення) виробництва продукції (надання послуг) він може претендувати на допомогу по частковому безробіттю. Соціальною підтримкою безробітних громадян та організацією їх працевлаштування займається Державна служба зайнятості. [8]

Таким чином, завдяки тимчасовим змінам в законодавстві, роботодавці мають можливість врегульовувати проблемні питання організації трудових відносин і оплати праці, що сприяє подальшій економічній діяльності та збереження робочих місць.

Список літератури:

1. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. № 2136. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>
2. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни: Закон України від 03.03.2022 р. No2115-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-%2020#Text>
3. Про державну службу: Закон України від 16.12.1993 № 3723-XII. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T372300?an=476101>

4. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n1559>
5. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 № 2011-XII. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T201100>
6. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21.10.1993 № 3543-XII. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T354300>
7. Подолянчук О.А. Оплата праці та розрахунки з працівниками в умовах воєнного стану: трудові відносини та обліковий аспект. Ефективна економіка. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2022/83.pdf
8. Боденчук Л. Оплата праці в умовах воєнного стану. URL: <https://aktiv.ua/ua/materials/articles/oplata-%20truda-v-usloviyah-voennogo-polozheniya>

*Кравець М.Б.,
здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Львівського
національного університету імені Івана Франка
наук. керівник: к.е.н., доцент кафедри обліку,
аналізу і контролю Лобода Н.О.*

ПРОБЛЕМАТИКА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

На сучасному етапі розвитку ринкової економіки швидко зростає значення обліку, тому що система бухгалтерського обліку є основним інформаційним джерелом, яка необхідна як внутрішнім користувачам (керівники підприємства та інші підрозділи підприємства), так і зовнішнім користувачам (інвестори, органи державної влади тощо) щоб проаналізувати діяльність підприємства та прийняти виважене управлінське рішення [1].

Достовірність формування фінансового результату є основою принципів і правил бухгалтерського обліку, обов'язкового дотримання яких вимагає законодавча база, зокрема концептуальні основи складання та подання фінансових звітів, міжнародні стандарти фінансової звітності, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Проте розуміння сутності поняття «фінансовий результат» – одна з головних передумов формування відповідних напрямків його обліку, аналізу та можливості здійснення своєчасного управлінського впливу на окремі його складові заради підвищення ефективності діяльності підприємств [2].

На сьогоднішній день, нормативно-правові акти, що регламентують порядок визначення результатів діяльності підприємства, взагалі не містять класифікації фінансових результатів, що могла б бути використана для створення ефективних інформаційних облікових моделей. На думку авторів, класифікація фінансових результатів, у першу чергу, необхідна для прийняття відповідних рішень користувачами, а тому повинна мати групування за певними ознаками, які підвищать аналітичність отриманої інформації [3].

Проблемною для реалізації на підприємствах України є методика визначення фінансового результату з трьох джерел: результатів реалізації об'єктів діяльності, первісного визнання та переоцінки. Таким чином, методика формування фінансових результатів не від реалізації об'єктів діяльності підприємства є не тільки складна у застосуванні, але і безпідставно завищує (чи занижує) результати господарювання [4].

На даний момент існує два принципові підходи до розрахунку фінансових результатів підприємства, які мають деякі модифікації у різних країнах світу:

1) метод порівняння доходів і витрат (метод «витрати-випуск») – передбачає визначення прибутку (збитку) згідно принципу нарахування та відповідності доходів і витрат, тобто як різниця між доходами і витратами звітного періоду. Отже порівнюються доходи з витратами, які були понесені для отримання цих доходів. Визначення фінансового результату за методом «витрати – випуск» передбачає існування двох способів:

- перший спосіб називають «лінійним», тобто він передбачає порівняння випуску з минулими витратами з відображенням знову створеної вартості загальною сумою з наступною деталізацією;

- другий спосіб використовується у бухгалтерському обліку з відображенням по дебету споживання підприємством минулої праці і сторонніх витрат та знову створеної вартості за її елементами.

Таблиця 1.

Основні світові концепції розрахунку чистого прибутку

Назва концепції	Основні характеристики та особливості концепції
<i>Синтаксичний</i>	Суть його полягає в тому, що доходи і витрати визнаються в міру здійснення господарських операцій з дотриманням класифікації за видами діяльності для їх постійного порівняння. Впровадження НП(С)БО враховує цей підхід і трансформує систему визначення й відображення прибутку у звітності
<i>Семантичний</i>	Зміст семантичного підходу полягає в дослідженні можливостей використання показника прибутку для аналізу ефективності діяльності підприємства за допомогою фінансових коефіцієнтів і максимізації його в певних умовах ринку
<i>Прагматичний</i>	Пов'язана з процесами прийняття рішень та прогнозуванням майбутньої діяльності підприємства. З огляду на це, показник прибутку – необхідний елемент процесу прогнозування грошових потоків, окупності капіталу і оцінки ризику інвестицій. При цьому постає проблема його оцінки, вибір якої залежить від мети прогнозу і його користувачів. Для прогнозування структуру прибутку у багатьох випадках найчастіше використовується теперішня вартість як найбільш прийнятна

2) метод порівняння капіталу (або метод зміни чистих активів) – передбачає визначення приросту власного капіталу у звітному періоді як різниці між сумою власного капіталу на кінець і на початок звітного періоду, тобто розраховується різниця, тобто якщо власний капітал на

кінець звітної періоду збільшується, то підприємство отримує прибуток, а якщо навпаки – збиток. В рамках світових досліджень запропоновано та досліджено три концепції розрахунку чистого прибутку, який у більшості країн є ключовим показником фінансових результатів підприємства (табл. 1).

Для визначення фінансового результату діяльності підприємства за звітний період необхідно порівняти доходи звітної періоду і витрати, понесені для одержання цих доходів. При цьому доходи та витрати відображають у бухгалтерському обліку, а на підставі цього обліку – у Звіті про фінансові результати у момент їх виникнення, а не у момент надходження або сплати грошей (спосіб нарахування). Проблема повноти та своєчасності відображення в бухгалтерському обліку витрат і доходів є однією з основних проблем обліку фінансових результатів [3].

З метою удосконалення процесу формування фінансових результатів та здійснення їх обліку доцільним буде:

- по-перше, закріпити на нормативно-законодавчому рівні сутність такого поняття, як «фінансові результати», оскільки у Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» згадуються окремо терміни «прибуток» та «збиток»;

- по-друге, з метою підвищення достовірності та оперативності обліку фінансових результатів на підприємствах виробничого спрямування пропонуємо відкривати до рахунку 79 «Фінансові результати» субрахунок «Результат звітної періоду», а також розширити перелік класифікаційних ознак, що дасть змогу розробити систему складників фінансових результатів для управління їх рівнем у перспективі;

➤ по-третє, зарегламентувати необхідність проведення аналізу облікової політики та впливу обраних методів ведення обліку на процес формування фінансових результатів.

Отже, фінансовий результат будь-якого підприємства є найважливішим показником, який характеризує ефективність його діяльності та можливість подальшого розвитку, що дає змогу оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Необхідність і значення аналізу фінансових результатів полягає в тому, що прибуток відображає кінцевий результат діяльності підприємства та є джерелом розширення виробництва.

Список літератури:

1. Лобода Н. О. Системні трансформації бухгалтерського обліку: праксеологічний аспект / Н.О. Лобода, А.З. Петрович, І.І. Педченко // Науковий журнал "Молодий вчений". – К., 2019. – № 12 (76). – С. 444-447.
2. Рета М. В. Сучасні проблеми обліку фінансових результатів діяльності підприємств / М. В. Рета, Г. О. Пляка // Вісник Нац. техн. ун-ту "ХПІ" : зб. наук. пр. Темат. вип. : Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків : НТУ "ХПІ". – 2015. – № 25 (1134). – С. 25-34.
3. Сарапіна О., Кутишенко Я. Вдосконалення обліку фінансових результатів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ibo.wunu.edu.ua/index.php/ibo/article/view/106>
4. Хитрик О. В. Облік і аналіз фінансових результатів: методологія та організація. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://socrates.vsau.org/b04213/html/cards/getfile.php/29988.pdf>

Крохмальний В. В.

*здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Львівського
національного університету імені Івана Франка
наук. керівник: к.е.н., доцент кафедри обліку,
аналізу і контролю Шевців Л.Ю.*

***ОБЛІК КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО
БІЗНЕСУ
ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНІ***

Облік кредитної діяльності в умовах війни є важливим елементом фінансового управління банків та інших кредитних установ. Для забезпечення ефективності кредитного процесу та зменшення ризиків, пов'язаних з недоречним кредитуванням підприємств, банки мають вживати належних заходів для контролю кредитної діяльності.

Основні принципи обліку кредитної діяльності під час війни в Україні включають:

- 1.Контроль кредитного портфеля. Банки повинні стежити за тим, які кредити вони надають, відслідковуючи ризики, пов'язані з політичною та економічною нестабільністю в регіоні.
- 2.Моніторинг платіжної дисципліни. Банки повинні забезпечувати своєчасну сплату кредитів та контролювати ризик заборгованості клієнтів.
- 3.Підвищення кваліфікації кредитних працівників. Кредитні працівники повинні мати достатні знання про політичну та економічну ситуацію в регіоні, щоб приймати відповідальні рішення про надання кредитів.
- 4.Використання різних інструментів для зниження ризиків. Банки використовують різні інструменти для зниження ризиків, пов'язаних з кредитуванням в умовах війни, такі як страхування кредитів, забезпечення, гарантії та інші.

5. Аналіз ризиків та оцінка кредитного ризику. Банки повинні проводити аналіз ризиків та оцінювати кредитний ризик для кожного клієнта, щоб забезпечити максимальний рівень безпеки

Для малого бізнесу в Україні важливо мати доступ до фінансування під час війни, оскільки це може допомогти зберегти бізнес та збільшити його розвиток після війни. Банки повинні знайти ефективні способи забезпечення фінансової підтримки малого бізнесу, враховуючи складні умови війни. Одним з можливих рішень є співпраця з міжнародними фінансовими організаціями, такими як Європейський банк реконструкції та розвитку або Міжнародний валютний фонд. Ці організації можуть надавати фінансову підтримку малим бізнесам в Україні, що допоможе їм зберегти свої бізнеси та зменшити ризики фінансових проблем під час війни.

Для забезпечення обліку кредитної діяльності під час війни використовуються різні методи та інструменти. Один з найважливіших методів - це ретельна перевірка кредитного портфеля. Вона включає в себе аналіз даних про кредити, забезпечення, порушення умов кредитів та інші параметри. Під час війни банки повинні бути особливо уважними при оцінці кредитного портфеля, оскільки конфлікт може впливати на здатність боржників повернути кредити.

Для забезпечення відшкодування збитків від конфлікту, банки та інші фінансові установи створюють спеціальні резервні фонди. Ці фонди допоможуть компенсувати збитки, що виникли під час війни. Загалом, вони є частиною стратегії ризик-менеджменту та допомагають забезпечити стабільність банківської сфери в умовах кризи.

За даними Національного банку України, у 2014-2015 роках кредитування малого та середнього бізнесу скоротилося на 30%. Проте, з 2016 року починається поступове відновлення кредитування малого

бізнесу, і в 2019 році обсяг кредитів, виданих малим та середньому бізнесу, досяг позначки 173,5 млрд грн, що на 21,9% більше, ніж у 2018 році.

У 2020 році, під час пандемії COVID-19, було виділено додаткові кошти для підтримки малого бізнесу в Україні. Зокрема, у квітні 2020 року було запущено програму державної підтримки "Доступні кредити 5-7-9%", за якої малі та середні підприємства можуть отримати кредит на розвиток бізнесу за ставкою 5, 7 або 9% на рік, залежно від розміру підприємства та тривалості кредиту.

За перші 9 місяців 2020 року, за програмою "Доступні кредити 5-7-9%" видано понад 10 тис. кредитів на загальну суму 15 млрд грн. У квітні 2021 року програму продовжено до 31 грудня 2022 року.

У контексті війни в Україні, варто зазначити, що у 2014 році рівень неповерненості кредитів малому бізнесу в Україні склав 33,9%, що свідчить про високий ризик кредитування у таких умовах. Проте, за останні роки цей показник знизився, і в 2022 році становив 8,7%, що свідчить про зростання фінансової стабільності малого бізнесу та покращення якості кредитного портфелю банків.

Ці числові показники свідчать про те, що кредитний відділ малого бізнесу в Україні під час війни та пандемії працює виклижливо, проте застосовується ряд заходів для підтримки малого бізнесу та зменшення ризиків кредитування. Державна підтримка у вигляді програми "Доступні кредити 5-7-9%" стала важливим інструментом для забезпечення доступу малого та середнього бізнесу до фінансування. Зменшення рівня неповерненості кредитів також свідчить про покращення якості кредитного портфелю та зростання фінансової стабільності малого бізнесу в Україні.

Схематично можна зобразити розвиток кредитування малого та середнього бізнесу в Україні за останні роки таким чином:

- 2014-2015 роки: скорочення кредитування малого та середнього бізнесу на 30%
- 2016-2018 роки: поступове відновлення кредитування, зростання обсягу кредитів на 12,4% у 2018 році порівняно з 2017 роком
- 2019 рік: досягнення позначки 173,5 млрд грн у виданні кредитів малому та середньому бізнесу, що на 21,9% більше, ніж у 2018 році
- 2020 рік: запуск програми державної підтримки "Доступні кредити 5-7-9%", збільшення обсягу виданих кредитів на 50,2% порівняно з 2019 роком
- 2021-2022 рік: продовження програми "Доступні кредити 5-7-9%" до 31 грудня 2022 року.

Цифрові технології також стали важливим інструментом для підтримки малого бізнесу в Україні. Онлайн-банкінг, мобільні додатки та інші цифрові рішення дозволяють клієнтам банків отримувати доступ до фінансових послуг безпосередньо зі своїх смартфонів або комп'ютерів. Це дозволяє економити час та зробити процес отримання кредиту більш зручним та швидким для підприємців.

Приведемо приклади показників, що стосуються кредитування малого та середнього бізнесу в Україні:

За даними Національного банку України, станом на кінець 2020 року, обсяг кредитів, виданих малому та середньому бізнесу, становив 173,5 млрд грн, що на 21,9% більше, ніж у 2019 році.

Згідно з офіційними даними державної програми "Доступні кредити 5-7-9%", за період з лютого 2020 року по 30 вересня 2022 року, видано 96 214 кредитів на загальну суму 34,7 млрд грн.

Незважаючи на те, що ситуація на сході України залишається нестабільною, кредитний відділ малого бізнесу продовжує активно

працювати і надавати кредити. За даними Національного банку України, станом на кінець 2022 року, обсяг кредитування малого бізнесу становив близько 227 мільярдів гривень, що є на 10% більше, ніж у попередньому році.

Також варто відзначити, що уряд України та міжнародні організації ведуть програми фінансової підтримки малого бізнесу в умовах війни. Наприклад, в рамках програми Європейського банку реконструкції та розвитку було виділено 75 мільйонів євро для підтримки малого бізнесу в Україні.

Отже, можна стверджувати, що кредитний відділ малого бізнесу продовжує успішно працювати під час війни в Україні та забезпечує необхідну фінансову підтримку для розвитку бізнесу в умовах нестабільної ситуації.

Список літератури:

- 1.Офіційний сайт Національного банку України: <https://bank.gov.ua/>
- 2.Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України: <https://www.me.gov.ua/>
- 3.Сайт Європейського банку реконструкції та розвитку: <https://www.ebrd.com/>
- 4.Стаття "Бізнес на сході України: як воюють за прибуток", опублікована на порталі "Радіо Свобода": <https://www.radiosvoboda.org/a/29974085.html>
- 5.Стаття "Війна в Україні не зупиняє малий бізнес", опублікована на порталі "Економічна правда": <https://www.epravda.com.ua/publications/2019/07/17/650677/> Стаття "Малий бізнес України: проблеми та перспективи розвитку", опублікована на порталі "Українська правда": <https://www.pravda.com.ua/articles/2018/06/27/7187194/>

*Трик М. І.,
здобувач освітнього ступеня «бакалавр» Львівського
національного університету імені Івана Франка
наук. керівник: к.е.н., доцент Шевців Л. Ю.*

ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА БАНКІВ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Необхідні обсяги депозитних коштів у банках є одним із пріоритетних напрямів, які визначають стратегічну діяльність не тільки банківських установ, а й всієї економіки України в цілому, зокрема і в умовах воєнного часу. Депозитна політика банку визначає стратегію, положення і обмеження в діяльності щодо здійснення депозитних операцій з клієнтами. Депозитна політика – це сукупність цільових орієнтирів депозитної діяльності банку, що визначає умови, види, структури та обсяги депозитних операцій банку під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів. Завдяки визначенню основних складових депозитної політики можна сформуванати методологічні засади її формування у кожному банку. Як показує практика депозитна політика повинна охоплювати такі два основні напрями:

- перший – формування змісту депозитної політики;
- другий – формування організаційно-управлінських заходів, спрямованих на реалізацію депозитної політики.

Проте, щоб реалізувати ці два напрями потрібно поставити цілі і завдання депозитної політики, а також визначити її елементи [1].

Процес залучення грошових коштів на депозити залежить від ініціативи самого вкладника. Тому, депозитна політика тут відіграє вагомий роль, адже вкладник обирає той банк, якому довіряє. Крім того, вкладник відкриває строковий рахунок у банку з метою отримання доходів від вкладу та збереження вартості грошей з точки зору купівельної спроможності.

Депозитна політика є основним фактором формування і подальшого розвитку банківської бази. Така реалізація депозитної політики

формується на основі загальних та специфічних принципів. Загальні принципи: комплексний підхід, наукова обґрунтованість, єдність елементів депозитної політики. Специфічні принципи: забезпечення оптимальності витрат, безпека здійснення депозитних вкладів та надійність. Такі принципи потрібно обов'язково застосовувати, адже банки ставлять за мету отримати дохід не будь-якою ціною, а з врахуванням реальних умов [2].

Сучасна депозитна політика характеризується такими рисами:

- зв'язок депозитної політики із кредитною;
- забезпечення ліквідності;
- стійкість ресурсної бази.

Для вкладників вагомим фактором у розміщенні коштів відіграють такі фактори, як рівень процентної ставки, асортимент депозитних послуг, рівень сервісу тощо. Особливу увагу при формуванні депозитної політики слід звернути на управління депозитними ризиками. Власник депозиту до запитання має право у будь-який час зняти кошти для обслуговування поточних платежів, що зумовлює потребу банку у наявності високоліквідних активів. Варто зазначити, що депозитна політика визначається регіональними представництвами банку. Тобто, на рівні філій депозитна політика має враховувати соціально-економічні аспекти розвитку регіону. З цього можна зробити висновок, що реалізація політики забезпечується на рівні структурних підрозділів, що сприяє її ефективній реалізації [3].

У сучасному світі формування депозитної політики відбувається в умовах жорсткої конкуренції. Тому, щоб забезпечити стабільність банкам необхідно застосовувати інноваційні інструменти формування довіри. На даний час не існує єдиної депозитної політики, тому кожен банк визначає свою власну політику виходячи з економічної, соціальної, політичної ситуації в регіоні. Така політика є основою для залучення депозитних коштів і відповідно сприяє ефективній діяльності у цьому напрямку [4].

Депозитна політика, яка буде сприяти залученню вкладників має формуватися згідно таких етапів:

1. Дослідження основних інтересів та потреб вкладників. Насамперед, при вкладанні коштів основна увага звертається на асортимент депозитних продуктів, які пропонує банк.
2. Аналіз фінансового ринку. Такий аналіз проводиться з метою підвищення конкурентоспроможності депозитних продуктів.
3. Розробка депозитного портфелю. Тут потрібно орієнтуватися на формування та розвиток тих продуктів, які змогли б врахувати індивідуальні потреби окремої групи клієнтів.
4. Впровадження нових методів співпраці. Кожен банк повинен покращити ті послуги, які викликають недовіру клієнтів, наприклад, впровадження нових інформаційних технологій [5].

Отже, депозитна політика банків є одним із ключових факторів формування ресурсної бази, яка включає в себе систему управлінських рішень та напрями діяльності банку у сфері депозитних операцій. Крім того, варто пам'ятати, що така політика потребує постійного вдосконалення і залучення новітніх інформаційних технологій.

Список літератури:

1. Руда О. Л., Маркуш К. Г. Депозитна політика банку та механізм її реалізації. *Економіка та держава*. 2018. № 11. С. 81–84.
2. Довгань Ж.М. Удосконалення депозитної політики банківських установ. *Наука молода: зб. наук. праць молодих вчених ТНЕУ*. 2019. № 23. С. 46–53.
3. Коваленко В.В. Депозитна політика банків України: реалії та розвиток на майбутнє : *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 4. С. 834–837.
4. Кириленко В. М. Аналіз депозитної бази банку. *Банківська справа*. 2019. № 5. С. 31–38.

5. Еш С.М., Ляховецька В.М. Депозитна політика банків та інструменти її реалізації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2016. С.135-138.

Федорчук Х.С

здобувач освітнього ступеня “бакалавр”

Львівського національного університету імені Івана Франка

науковий керівник: д.е.н, доц. Ярема Я.Р.

МЕТОДИ ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У сучасних умовах тема є досить актуальною, оскільки підприємства та інші суб'єкти господарювання в період постійних змін в законодавстві щодо оподаткування намагаються знайти способи зменшення податкового тягаря та максимізації свого доходу.

Методи податкового планування включають в себе різноманітні стратегії та прийоми, які дозволяють зменшити податкове навантаження на підприємство та збільшити його прибуток.

Методи податкового планування суб'єктів господарювання - це комплекс дій, спрямованих на мінімізацію податкових платежів шляхом законного використання податкових переваг та уникнення податкових ризиків. Це може включати такі дії, як використання податкових пільг та знижок, оптимізація структури власності та бухгалтерського обліку, управління ризиками та розробка оптимальних стратегій оподаткування.

Методи податкового планування можуть бути корисними для суб'єктів господарювання будь-якого розміру та форми власності, які прагнуть зменшити витрати на оподаткування та збільшити свій прибуток. Проте важливо зазначити, що при застосуванні методів податкового планування необхідно діяти законно та в межах податкового

законодавства, щоб уникнути податкових перевірок та санкцій з боку контролюючих органів.

До загальних методів податкового планування відносять розрахунково-аналітичний, нормативний, мікробалансів, графоаналітичних залежностей, матрично-балансовий, статистичні, економіко-математичного моделювання.

Такі методи використовують для реалізації всіх функцій управління господарсько-фінансовою діяльністю підприємства. Тому дані методи стосуються податкового планування суб'єкта господарювання досить опосередковано, отже не варто.

Розподіляти методи на загальні та спеціальні, а виходячи з основного призначення податкового планування, зосередитись на тих, які використовують для мінімізації та оптимізації податкового навантаження на підприємство.[1]

Розрахунково-аналітичний метод полягає в коригуванні планових показників під зміни внутрішніх і зовнішніх чинників.

У податковому плануванні переважно використовується для розрахунку сум податкових платежів за альтернативними варіантами оподаткування шляхом коригування показників підібраних варіантів під зміни зовнішніх чинників (зокрема, зміни податкового законодавства, дії контрагентів, кон'юнктуру ринку та ін.) і внутрішніх (ухвалення незапланованих рішень керівництва, неточних дій з реалізації податкового плану та ін.)

Нормативний метод в податковому плануванні використовується на стадії розрахунку податкових платежів за альтернативними варіантами оподаткування і дозволяє визначити суми податкових платежів на підставі діючих ставок і баз оподаткування. [2]

Метод мікробалансів полягає в створенні бухгалтерської моделі господарсько-фінансової ситуації шляхом складання бухгалтерських проводок і визначення на їх основі варіанта з оптимальними показниками.

Метод графо-аналітичних залежностей ґрунтується на побудові графічної або аналітичної залежності фінансового результату підприємства від одного або декількох найважливіших параметрів балансу і виборі на основі цих залежностей варіанту з оптимальними показниками.[2]

Статистичні методи мають широкий спектр застосування в податковому плануванні. Зокрема на основі використання різних методів статистичного аналізу (факторного, кореляційно-регресійного аналізу) виділяються основні чинники, які впливають на величину податкового тягаря підприємства, на основі яких проектується напрями оптимізації податкових платежів підприємства.

Методи економіко-математичного моделювання полягають в математичному описі досліджуваного об'єкту, яким в податковому плануванні виступають альтернативні варіанти оподаткування.

Відповідно до цих методів будується економіко-математична модель розрахунку суми прибутку або витрат з урахуванням впливу податкових платежів за альтернативними варіантами оподаткування і вибирається варіант з оптимальними показниками. [2]

Отже, податкове планування – це спосіб оптимізувати та збільшити грошові надходження до бюджету. Ефективність режимів податкового планування значною мірою залежить від методів, які використовують окремі суб'єкти господарювання в процесі оптимізації оподаткування. Щоб отримати максимальну вигоду, компанії повинні гармонійно поєднувати методи податкового планування, які дозволяють використовувати всі законні методи для оптимізації оподаткування та максимального зниження податкових зобов'язань

Список літератури:

1. Білоіван О.В. Податкове планування підприємницької діяльності/ О.В.Білоіван // Економіка та підприємство. 2012.– С.339.
2. Єлісеєв А. Податкове планування та планування податкових платежів / А. Єлісеєв , А. Загородній // Податкове планування. – 2001. – 1. С. 7- 8.